

Vinni-Pajusti Gümnaasium

GÜMNAASIUMI ÕPPEKAVA

Üldosa

2019

Vinni

Sisukord

1.	Õppe-kasvatustöö eesmärgid ning põhimõtted.....	2-5
1.1	Pädevused	2-6
1.2	Üldpädevuste kirjeldamise üldpõhimõtted.....	2-7
1.3	Rõhuasetused üldpädevuste kujundamisel gümnaasiumis kõikides õppeainetes	2-7
1.4	Gümnaasiumi lõpetaja väärtuspädevused	2-10
1.5	Pädevuste kokkuleppemärgid ainekavades	2-10
1.6	Riiklikus õppekavas on järgmised ainevaldkonnad:	2-10
2	Õppesuundade kirjeldused, tunnijaotusplaan, valikkursuste loendid ja valimise põhimõtted	2-11
2.1	Õppesuundade kirjeldused	2-11
2.2	Õppesuuna valiku põhimõtted gümnaasiumis: arvestatakse	2-11
2.3	Valikkursuste teemad	2-12
2.4	Aastarvestused ja eksamid gümnaasiumis	2-18
2.5	Gümnaasiumis tervikteostena käsitletav kirjandus (koostatud gümnaasiumi riikliku õppekava alusel; teosed kohustuslik läbi lugeda).....	2-19
3	Läbivad teemad, nende käsitlemise ning lõimingu põhimõtted. Õpikeskkonnad	3-21
3.1	Kohustuslikud läbivad teemad gümnaasiumis on:.....	3-21
3.2	Läbivate teemade kokkuleppemärgid aine- ja töökavades.....	3-22
3.3	Õppimine ja õpikeskkond	3-22
3.4	Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel osaleb kogu koolipere:.....	3-23
3.5	Füüsilise keskkonna kujundamisel arvestab gümnaasium, et.....	3-23
3.6	Erinevad õpikeskkonnad	3-23
3.7	Füüsiline keskkond klassis, aineklassis ja laboris.....	3-25
4	Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted	4-30
4.1	Ülekoolilised õppetöölased projektid.....	4-30
4.2	Ülekoolilised klassivälise tegevuse projektid (tegevust suunab huvijuht)	4-31
4.3	Ülekoolilised õppetööd toetavad üritused kõikidele gümnaasiumi õpilastele	4-31
4.4	Koostöö teiste valla koolide ja asutustega	4-31

4.5	Rahvusvahelised projektid ja koostöö – vastutab huvijuht.....	4-32
5	Õppe ja kasvatuse korraldus ja ajakasutus	5-33
5.1	Ettevõtlikkuse ja organiseerimisvõime arendamine	5-34
5.2	Õpilasesinduse (ÕE) tegevus	5-35
5.3	Lõimitud õppekursioonid gümnaasiumis.....	5-35
5.4	Õpilasuurimuse ja praktilise töö ettevalmistamise ning hindamise tingimused ja kord (PGS § 31 lõige 8).....	5-36
5.5	Uurimistöö (praktilise töö) vormistamine.....	5-39
6	Hindamise korraldus.....	6-45
6.1	Hindamise eesmärk:.....	6-45
6.2	Hinnete ja hinnangute vaidlustamise kord.....	6-45
6.2.1	Nõuded õpilase käitumisele on esitatud kooli kodukorras (vt kodukorra nõudeid veebilehelt):	6-45
6.2.2	Numbriline hindamine.....	6-46
6.2.3	Kujundav hindamine.....	6-46
6.2.4	Tagasiside andmine õpilasele.....	6-46
6.3	Arenguestlused õpilasega.....	6-46
6.4	Õpimapp.....	6-47
6.5	Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus	6-47
6.6	Järelevastamise ja järeltööde sooritamise kord	6-47
7	Kokkuvõtavad hinded ja gümnaasiumi lõpetamise korraldus.....	7-49
7.1	Riigieksamite perioodi teatab koolidele haridus- ja teadusminister määrusega.....	7-49
7.2	Eksami eesmärk.....	7-50
7.3	Eksami sihtrühm	7-50
7.4	Nõutavad teadmised gümnaasiumis.....	7-50
7.5	Õppesuunast tulenevad eksamiteemad.....	7-51
7.6	Eksamimaterjalide (ülesannete) koostamine.....	7-51
7.7	Eksami korraldus	7-52
7.8	Eksami läbiviimine	7-52

7.9	Eksamitöö hindamine ja tulemuste apelleerimine.....	7-52
8	Õpilase teavitamise ja nõustamise kord	8-55
8.1	Gümnaasiumis nõustab vajadusel õpilast ja lapsevanemat:.....	8-55
8.2	Jälgimine ja abi osutamine õppetöös	8-55
8.3	Andeka (targa) lapse juhendamine koolis	8-56
8.4	Tugisüsteem	8-56
9	Karjääriteenuste korraldus.....	9-58
9.1	Lõiming	9-58
9.2	Karjääriteave klassijuhatajatundides.....	9-58
9.3	Karjääriteabe lõiming klassivälise tööga – vastutab huvijuht	9-59
10	Õpetaja töökava koostamise põhimõtted.....	10-60
10.1	Õpetaja töökava (ainekaart).....	10-60
10.2	Õppetegevuse planeerimine	10-61
11	Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord	11-63

1. Õppe-kasvatustöö eesmärgid ning põhimõtted

- 1) Gümnaasiumihariduse alusväärtused
  - Gümnaasiumihariduses toetatakse võrdsel määral õpilase vaimset, füüsilist, kõlbelist ja emotsionaalset arengut, mis tulenevad õpilase individuaalsusest ning tema isiklikest huvidest ja vajadustest.
- 2) Gümnaasium loob võimalused loovaks eneseteostuseks ja teaduspõhise maailmapildi kinnistamiseks.
- 3) Gümnaasium jätkab põhikoolis toimunud väärtuskasvatust, toetab väärtushoiakuid ja – hinnanguid, mis on õnneliku elu ja ühiskonna eduka koostoimimise aluseks.
- 4) Alusväärtusena tähtsustatakse
  - a) üldinimlikke väärtusi:
    - ausus;
    - hoolivus;
    - aukartus elu ees;
    - õiglus;
    - inimväärikus;
    - lugupidamine enda ja teiste vastu;
    - vastutus- ja kohusetunne;
    - töökus
  - b) ühiskondlikke väärtusi:
    - vabadus;
    - demokraatia;
    - austus emakeele ja eesti kultuuri vastu;
    - patriotism;
    - kultuuriline mitmekesisus;
    - sallivus;
    - keskkonna jätkusuutlikkus;
    - õiguspõhisus;
    - solidaarsus;
    - vastutustundlikkus;
    - sooline võrdõiguslikkus ;
    - säästlik ja kestlik mõtteviis;
    - koostööoskus;
    - pühendumine.
- 5) Gümnaasiumiharidus rajaneb eesti kultuuritraditsioonidel, Euroopa ühiseväärtustel ning maailma kultuuri ja teaduse saavutustel.
- 6) Gümnaasiumiharidusega noored on emotsionaalselt, kõlbeliselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt küpsed inimesed, kes tagavad Eesti ühiskonna sotsiaalse, kultuurilise, majandusliku ja ökoloogilise arengu ja jätkusuutlikkuse.

- 7) Gümnaasiumil on hariv ja kasvatav ülesanne. Gümnaasiumi õppe-kasvatustöö põhitaotlus on, et õpilased leiaksid endale võimete- ja huvikohase tegevusvaldkonna, millega siduda edasine koolitee.
- 8) Gümnaasiumi eesmärkide täitmiseks ja saavutamiseks keskendutakse:
- õpilaste iseseisvumisele, nende maailmapildi kujunemisele ja valmisolekule elus toime tulla;
  - adekvaatse enesehinnangu kujunemisele;
  - iseseisva õppimise ja koostööoskuste arendamisele;
  - edasise haridustee võimaluste tutvustamisele ja hindamisele;
  - kodanikuoskuste, - aktiivsuse ja –vastutuse väljakujunemisele;
  - teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste omandamisele ja arendamisele õppetöös kasvatusprotsessi, kodu ja kooli koostöö ning õpilase vahetu elukeskkonna ühistoime tulemusena;
  - eesti keele ja kultuuri erilise tähelepanuga õpetamisele.

1.1 Pädevused

Riikliku õppekava tähenduses on PÄDEVUS asjakohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või –valdkonnas tulemuslikult toimida. Pädevused jagunevad üld- ja valdkonnapädevusteks.

Üldpädevused on aine- ja valdkonnaülesed pädevused, mis on väga olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Üldpädevused kujunevad kõikide õppeainete kaudu, aga ka tunni- ja koolivälises tegevuses ning nende kujunemist jälgitakse ja suunatakse õpetajate ning kooli ja kodu koostöös.

Lähedase eesmärgiseade ja õppesisuga õppeained moodustavad ainevaldkonna. Ainevaldkonna peamine eesmärk on vastava valdkonnapädevuse kujunemine, mida toetavad õppeainete eesmärgid ja õpitulemused. Valdkonnapädevuste kujunemist toetavad ka teiste ainevaldkondade õppeained ning tunni- ja kooliväline tegevus.

1.2 Üldpädevuste kirjeldamise üldpõhimõtted

Üldpädevusi kujundatakse kogu õppe-kasvatustöö protsessis.

1) Üldpädevuste kujundamisel on väga oluline:

- õpetaja eeskuju, tema töösüsteem, innovaatus ja suhted;
- õpikeskkond (vaimne, füüsiline ja sotsiaalne keskkond);
- suhted koolis (õpilane- õpetaja- lapsevanem);
- sisukas ainealane ja huvitegevus koolis:
  - o projektitööd
  - o loometööd
  - o uurimuslikud ja praktilised tööd
  - o konkursid
  - o etlemine
  - o sporditegevus
  - o heategevus
  - o kooli traditsioonid jm.
- kooli üldtööplaanis kavandatud kasvatustöö;
- õpetajate töökavad (vajalikud tegevused, mis tulenevad aine eesmärkidest ja spetsiifikast);
- kooli õppekava ja kooli kvaliteedikäsiraamat (KK);
- kooliarendus ja meeskonnatöö (kooli arengukavade elluviimine).

1.3 Rõhuasetused üldpädevuste kujundamisel gümnaasiumis kõikides õppeainetes

- VÄÄRTUSPÄDEVUS

Õppe-kasvatustöös on sõnastatud KOOLI PÕHIVÄÄRTUSED, mis on koolis ja klassides nähtaval kohal. PÕHIVÄÄRTUSED on töö aluseks üldpädevuste kujundamisel õppetöös ja klassijuhatajal kasvatustöös.

Õpetaja ülesandeks on:

- eakohaselt tundides läbi arutada päevakajalised sündmused ühiskonnas ja maailmas;
  - käsitleda sündmuse, nähtuse või seisukoha erinevaid tahke;
  - rõhutada sallivuse aluseks olevat mõtteviisi;
  - selgitada, et igal nähtusel on vähemalt kaks põhjendust, igal sündmusel on vähemalt kaks tõlgendust, igal seisukohal on vähemalt üks vastandseisukoht;
  - õpetada keskenduma teiste loomingu väärtustamisele, eelkõige õpilaste suutlikkuse kujundamise kaudu vältida plagiaati uurimistöode, referaatide jt loometööde koostamisel;
  - kujundada õpilaste ilumeelt koolis valitseva esteetilise keskkonna kaudu, õpetada vormistama ja kujundama oma kirjalikke töid korrektselt ja esteetiliselt.
- VÄÄRTUSPÄDEVUSE KUJUNDAMISE ALUSEKS ON EESKIRI „VÄÄRTUSKASVATUS KOOLIS“ (läbiv teema).

- SOTSIAALNE PÄDEVUS

Rõhuasetus on vastutustunde kasvatamisel. Õpetaja ülesandeks on

- kokkulepete sõlmimine ja kokkulepetest kinnipidamise jälgimine.

Kokkulepete saavutamine tähendab osapoolte ärakuulamist ja teineteisega arvestamist. Oluline roll on õpetaja suhtlemisel ja kannatlikkusel asju läbi rääkida ning järjekindluses kokkulepetest kinnipidamist kontrollida.

- demokraatliku mõtteviisi kujundamine õpilastes igapäevase õppe- ja kasvatusprotsessi korralduse kaudu.

Õppeprotsessi kavandamine peab olema avalik, st õpilased peavad kursuse alguses teadma, mida õpitakse, millised on oodatavad õpitulemused, kuidas toimub hindamine ja millised on hindamiskriteeriumid. Kõik muutused õppeprotsessi käigus arutatakse õpilastega läbi.

- käsitleda (kohelda) õpilasi õppeprotsessis partneritena.

Õpetaja võtab pidevalt tagasisidet õppeprotsessi läbiviimise kohta. Kitsaskohad arutatakse läbi.

- olla õpilasele eeskujuks.

Õpilastelt ei ole eetilise nõuda reeglite täitmist, mida õpetaja ise ei täida. Õpetaja täidab õpetaja kutseetika nõudeid.

- koostööskuste arendamine meeskonnaga töötamisel.

Parimaks vormiks on rühmatöö, millele järgneb rühmatöö tulemuste arutelu ka meeskonna toimimise teemal ning tehakse järeldused edaspidiseks.

- ENESEMÄÄRATLUSPÄDEVUS

Tagasiside ja eneseanalüüsi oskuste andmine. Õpetaja ülesandeks on:

- õpilase eneseanalüüsi juhendamine ja toetamine;
- numbrilise hindamise kõrval kujundava hindamise kasutamine.

Õpetaja juhib enesehindamise protsessi. Enesehindamise protsessi käigus õpivad õpilased määratlema oma tugevaid ja nõrku külgi ning kavandama parendustegevusi.

Arenguveestlused põhinevad õpilaste eneseanalüüsil, mille aluseks on õpimapp ja eneseanalüüs. Õpimapp sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet õpetajatelt ja kaasõpilastelt.

Kirjalikud tööd peavad sisaldama ka kirjalikku tagasisidet soorituse tugevuse või nõrkuse kohta. Kõikide loovtööde ja enesehinnangulehtede puhul on see kohustuslik.

- ÕPIPÄDEVUS (ÕPETAME MÕISTMA)

Õpetaja ülesandeks on :

- arendada üht olulisemat õpipädevuse komponenti – funktsionaalset lugemisoskust.

Kujundada oskusi leida informatsiooni teatmeteostest (õpik on üks teatmeteoste liik). Õpilased võivad mõne kontrolltöö puhul kasutada teatmeteoseid (sh ka õpikuid), kuid ei tohi kasutada arvutit, mobiiltelefoni jt digitaalseid seadmeid (välistamiseks pettust).

Õpiraskuste puhul on kohustuslik koostada individuaalne õppekava (IÕK) raskustest ülesaamiseks. IÕK on õpetaja ja õpilase omavaheline vabatahtlik kokkulepe ja on suunatud õpetaja konsultatsioonija tulemuslikumaks ärakasutamiseks.

- olla nõudlik ja abistav õpilaste õpiülesannete täitmisel.

Õpiülesande täitmist kontrollib õpetaja süstemaatiliselt ja tegeleb õpilasega niikaua, kuni ülesanne on rahuldavalt sooritatud ja tagasiside õpilasele antud (kujundav hindamine).

- SUHTLUSPÄDEVUS

Õpetaja ülesandeks on :

- olla õpilastele eeskujuks suulises ja kirjalikus kõnes.
Õpetaja ei kasuta võõrkeelseid väljendeid, ebaviisakaid sõnu. Kõik materjalid, mis õpetaja avalikustab, on kirjutatud korrektses eesti keeles.
- suunata järjekindlalt õpilasi kõikides õppetundides kasutama paberkandjal või elektroonilisi õigekeelsussõnaraamatuid (www.eki.ee) ja leksikone.
- tähelepanu pööramine õpilaste esinemisoscuse pädevuse kujunemisele.
Tähelepanu tuleb pöörata sellele, et esinemist klassi ees on vaja toetada ja see vajab õpetajapoolset oskuslikku juhendamist. Õpilane saab ka tagasisidet.
- kujundada õpilaste oskusi anda kaasõpilastele konstruktiivset kirjalikku ja suulist tagasisidet.
Tagasiside andmine toimub õpetaja juhendamisel, järgides tagasiside andmise reegleid.
- toetada õpilaste esinemisoscuse kujunemist ka klassivälise tegevuse kaudu.
Õpetaja suunab õpilasi osalema klassi- ja koolivälistel üritustel (etlemiskonkursid, näidendid, luulekavad, esitlused, väitlused, kõned jms). Avalik kõne on alati korrektne.

- MATEMAATIKAPÄDEVUS

Matemaatika on kõikide õppeainete ühisosa, baasteadus.

Õpetaja ülesandeks on:

- kasutada oma aines (referaatides, uurimistöodes jm) matemaatilisi esitlusviise, nt diagrammid ; tabelid; protsendid; suhtarvud; valimid; geomeetrilised kujundid; positiivne ja negatiivne (HIV, doping jm).
- õpetada analüüsima ja tulemusi kriitiliselt hindama.
Õpetaja õpetab üldistama, probleemile lahendusteid otsima õpilase iseseisva mõtlemise teel.
- õpetada statistilise andmetöötamise erinevaid meetodeid.
Andmete töötlemist õpetatakse arvutiõpetuse tundides ja neid teadmisi kasutatakse antud õppeaines.

- ETTEVÕTLIKKUSPÄDEVUS (suutlikkus ideid luua ja neid ellu viia)

Õpetaja ülesandeks on:

- aktiivse ja ettevõtliku noore kasvatamine.
Õpetaja motiveerib ja suunab õpilasi erinevaid ülesandeid täitma, õpetab kasutama omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades (kultuur, sotsiaaltöö, vabatahtlik töö, teadus ja haridus jm).
- õpetada seadma eesmäärke ja neid ellu viima.
Õpilased osalevad oma klassi tegevuse korraldamisel, koostavad plaane ja projekte, jaotavad omavahel ülesanded, viivad ürituse läbi ja õpetaja arutab/annab tagasiside ja teeb kokkuvõtte.
- õpetada reageerima paindlikult muutustele ning võtma arukaid riske.
Õpetaja jälgib, et õpilaste tegevuses oleks pidev areng, õpilased saaksid aru ühiskonnas toimuvatest protsessidest, suundumustest ja osaleksid aktiivselt innovaatilises tegevuses.

- õpetada vastutama oma tegevuse tagajärgede eest.

Õpilane saab aru, millised võivad olla tema aktiivse tegutsemise plussid ja miinused. Õpilane hoidub negatiivsetest tagajärgedest, mis võivad olla kahjulikud talle endale ja ka ühiskonnale.

1.4 Gümnaasiumi lõpetaja väärtuspädevused

- käitub eetiliselt, järgib üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid;
- vastutab oma valikute, otsuste ja endale võetud kohustuste eest, austab teiste inimeste ja iseenda vabadust, on suveräänne isiksus;
- aitab teadlikult kaasa eesti rahvuse, keele, kultuuri ja Eesti riigi säilimisele ja arengule, toetab eesti kultuuri Euroopa ja teiste rahvaste kultuuri kontekstis; mõistab, väärtustab ja austab oma ja teiste rahvaste kultuuritraditsioone;
- omab väljakujunenud loodusteaduslikku maailmapilti ning mõistab nüüdisaegse loodusteaduse olemust, teab globaalprobleeme, võtab kaasvastutuse nende lahendamise eest, väärtustab ja järgib jätkusuutliku arengu põhimõtteid;
- kasutab nüüdisaegset tehnoloogiat eesmärgipäraselt ja vastutustundega, hindab tehnoloogiliste rakenduste mõju igapäevaelule, omab kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamisega seotud küsimustes;
- hindab heatasemelist kunsti, oskab omaloomingus käsitseda töövahendeid ning kasutada tehnikaid ja materjale;
- on aus, õiglane, abivalmis ja hea suhtleja;
- on kohusetundlik ja vastutab oma tegude ja sõnade eest .

1.5 Pädevuste kokkuleppemärgid ainekavades

1. Väärtuspädevus – V
2. Sotsiaalne pädevus – So
3. Enesemääratluspädevus – Em
4. Õpipädevus – Õ
5. Suhtluspädevus – Su
6. Matemaatika pädevus – M
7. Ettevõtlikkuspädevus – Ev

1.6 Riiklikus õppekavas on järgmised ainevaldkonnad:

1. keel ja kirjandus
2. võõrkeeled
3. matemaatika
4. loodusained
5. sotsiaalsained
6. kunstained
7. kehaline kasvatus

2 Õppesuundade kirjeldused, tunnijaotusplaan, valikkursuste loendid ja valimise põhimõtted

2.1 Õppesuundade kirjeldused

Gümnaasium võimaldab õppe vähemalt kahes õppesuunas. Gümnaasium võib õppesuuna sees teha õpilastele kohustuslikuks kuni 20 valikkursuse õppe. Õppesuunad peavad erinema üksteisest vähemalt kaheksa valikkursuse poolest.

Gümnaasiumi õppesuunad on järgmised:

- 1) humanitaar- ja sotsiaalsuund
  - õppeained: eesti keel – 4 kursust, kultuurilugu – 3 kursust, saksa keel – 5 kursust, inglise keel – 3 kursust, psühholoogia-1 kursust
- 2) loodus- ja reaalsuund
  - õppeained: lai matemaatika – 2 kursust, programmeerimine – 2 kursust, digitöötlus (pildid, heli, video) – 1 kursust
    - õppeained: bioloogia – 1 kursust, keemia – 3 kursust, geograafia – 2 kursust, füüsika – 2 kursust, Informaatika-3 kursust. Õpilastel on kohustus valida lisaks riiklikule õppekavale veel valikkursused ühest õppesuunast. Samuti on õpilasel õigus valida ka vabavalikainete hulgast endale sobivad kursused.

2.2 Õppesuuna valiku põhimõtted gümnaasiumis: arvestatakse

- õpilase edasiõppimise soove ja huve järgmises kooliastmes;
- õpilase põhikooli õpitulemusi, kui õpilane ei ole suutnud põhikoolis õppida vähemalt rahuldavale tulemusele kõikides õppeainetes ning kui õpilane pole suutnud sooritada põhikooli matemaatika lõpueksamit esimesel korral vähemalt „rahuldavale“ tulemusele, siis ilmselgelt pole gümnaasiumis õppimine talle jõukohane;
- edasiõppimisvõimalust enamikus kõrgkoolides;
- maanoortele võrdsete võimaluste loomist võrreldes linnanoortega;
- häid võimalusi tulevase eriala ja elukutse valikul;
- piirkondlikku eripära ja kultuurikeskkonda (lõiming sotsiaalse keskkonnaga);
- õpetajate oskusi ja kvalifikatsiooni;
- koostööd kõrgharidust andvate õppeasutustega;
- koolitraditsioone ja kooli materiaaltehnilise baasi võimalusi;
- tööturu üldisi suundumusi, karjääriteenuste kättesaadavust (koostöö karjäärinõustamiskeskusega).

Kui õpilane on valinud omale õppesuuna, siis (v. a vabavalikained) valib ta omale kogu paketi ja liikumist harude vahel ei toimu.

2.3 Valikkursuste teemad

HUMANITAAR-SOTSIAALSUUND

EESTI KEEL

10. klass: Praktiline eesti keel I osa
                  Nüüdiseesti kirjandus
11. klass: Praktiline eesti keel 2. osa
                  Tekstitõlgendus
12. klass: Tekstiõpetus
                  20. sajandi välis kirjandus

KULTUURILUGU

10. klass: Antiikkultuur
11. klass: Keskaja kultuur
12. klass: Uusaja kultuur

INGLISE KEEL

Inglise keelt kõnelevate maade kultuur (kirjandus, kunst, arhitektuur – lõiming eesti keele, kunsti ja kultuurilooaga)

SAKSA KEEL

10. klass: Mina ja teised
                  Kodu ja kodukoht
11. klass: Vaba aeg
                  Riigid ja nende kultuur
12. klass: Igapäevane elu

REAALSUUND JA MULTIMEEDIUM

LAI MATEMAATIKA

10. klass:

- 1) Avaldised ja arvuhulgad
- 2) Võrrandid ja võrratused
- 3) Võrratused. Trigonomeetria I
- 4) Trigonomeetria II
- 5) Vektorid. Joone võrrand
- 6) Majandusmatemaatika elemendid

11. klass:

- 1) Tõenäosus. Statistika
- 2) Funktsioonid I.
- 3) Arvjadad
- 4) Funktsiooni piirväärtus ja tuletis
- 5) Tuletise rakendused
- 6) Tuletiste rakendamine

12. klass:

- 1) Integraal. Planimeetria kordamine
- 2) Geomeetria I
- 3) Geomeetria II
- 4) Arvuteooria elemendid I
- 5) Planimeetria II
- 6) Matemaatika rakendused, reaalsete protsesside uurimine

VEEBI JA DIGIMEEDIA

10. klass: Programmeerimise alused
11. klass: Joonestamine, veebitehnoloogiad
12. klass: Rakenduste loomine digiseadmele

LOODUS- JA KESKKONNAHARIDUSE SUUND BIOLOOGIA

11. klass: Inimese anatoomia ja füsioloogia
12. klass: Rakendusbioloogia (biokeemia ja geenitehnoloogia)

KEEMIA

10. klass: Elementide keemia
11. klass: Keemiliste protsesside seaduspärasused
12. klass: Loodus, tehnoloogia ja ühiskond (LTÜ)

GEOGRAAFIA

10. klass: Geomorfoloogia
11. klass: Geoinformaatika

FÜÜSIKA

12. klass: Füüsika ja tehnika
Teistsugune füüsika

1) Vabaaine gümnaasiumis on

- Majandusõpetus
- Globaliseeruv maailm
- Bioloogia
- Psühholoogia
- joonestamine

Kohalikust eelarvest finantseeritakse:

- informaatika
- veebis ja digimeedia (foto, heli, video)
- projektid (koostöö kohaliku omavalitsuse ja teiste valla koolidega)
- joonestamine.

Koostöö kõrgkoolidega

1. Lääne-Viru Rakenduskõrgkool

- abi majandushariduse andmisel (õppejõud õpetavad majandust ja ettevõtlust) 10. ja 11. klassis;
- 2. Tartu Ülikool
- side endiste TÜ vilistlastega, kes aitavad õpilasi olümpiaadideks ette valmistada (bioloogia, keemia, füüsika, geograafia).
-

2) Valikkursused gümnaasiumi riiklikus õppekavas

- eesti keel ja kirjandus – 4 kursust
- võõrkeeled – 6 kursust
- loodusained – 8 kursust

- sotsiaaalained – 7 kursust
- kehaline kasvatus – 2 kursust*
- riigikaitse – 2 kursust
- majandus ja ettevõtlus – 2 kursust
- uurimistöö alused – 1 kursus

*Kehaline kasvatus

Kehalises kasvatuses valikkursusi õppeplaanis ei ole. Kuid koolis on tähtsustatud kooliväline tervist edendav tegevus gümnaasiumi õpilastele, mille eesmärgiks on:

- väärtustada oma tervist ja tunnetada kehalise liikumise tähtsust igapäevases elus;
- jälgida ise oma kehalise vormisoleku taset ja osata töövõimet regulaarse treeningu abil parandada;
- luua harjumused tegelda kehakultuuriga ka tulevases töö- ja pereelus;
- olla eeskujuks noorematele.

Kool pakub kehaliseks arenguks hulga võimalusi:

- kergejõustiku treeningud;
- jalg- ja korvpallimängud;
- ujumine;
- džuudo;
- jõusaali kasutamine;
- suusatamine;
- jooks (staadioni kasutamine);
- virgestusala treeningud;
- matkamine;
- *hobby* tantsuringid;
- riigikaitselaagrid jm.

Kehalise kasvatusõpetajad peavad arvestust õpilaste osalemise kohta klassivälises tegevuses. Arvestuse aluseks on nõue, et iga gümnaasist tegeleb vähemalt 2 korda nädalas kehalise arendamisega väljaspool õppetunde. Õpetaja ülesandeks on ka õpilaste motiveerimine ja innustamine.

3) Võõrkeelte õpe gümnaasiumis

- A-võõrkeel – inglise ja saksa keel B2 tase
- B-võõrkeel – vene keel B2 tase
- C-võõrkeel – saksa keel A2 tase

4) Kooli valikkursused õppeaineti

1. Eesti keel
2. Inglise keel/ saksa keel (A, B)
3. Saksa keel (C)
4. Matemaatika
5. Bioloogia
6. Geograafia
7. Keemia
8. Füüsika
9. Kultuurilugu
10. Riigikaitse
11. Majandus
12. Karjääriõpe (eraldi seda õppeainet ei ole aga oleks vajalik)
13. Veebitehnoloogia
14. Digimeedia

15. Arvutiõpetus
16. Ettevõtlus
17. Kirjandus
18. Joonestamine

Õppetööd toetav klassiväliline tegevus (vt sport eespool)

1. Loovtööde ja uurimuslike tööde projektid (ainenädalad, üritused koolis)
2. Lauluansamblid
3. Etlemine
4. Muusikainstrumendi õpe (kitarr, trumm jm)
5. Klaveriõpe
6. Laulukoor
7. Ettevõtlusüritused (laadad, müügid)
8. ÕE ettevõtmised
9. Kodu-uurimine
10. Mälumängud
11. Aineülesed projektinädalad/ päevad
12. Koostöö sõpruskoolidega
13. Õppekäigud ja –ekskursioonid

Gümnaasiumi tunnijaotus 2019-2022 õa
Humanitaar- ja sotsiaalsuund

Õppeaine	10.kl 2019-2020	11.kl 2020-2021	12.kl 2021-2022	Kokku kursuseid
Eesti keel	2	3	3	8 (2 kursust lisa)
Kirjandus	2	2	3	7 (2 kursust lisa)
Inglise keel	4	4	5	13 (3 kursust lisa)
Vene keel või saksa keel	2	2	2	6 (1 kursus lisa)
Matemaatika kitsas	4	3	4	11 (3 kursust lisa)
Bioloogia	1	2	1	4
Geograafia	1	2	-	3
Keemia	1	1	1	3
Füüsika	2	2	1	5
Ajalugu	2	2	2	6
Ühiskonnaõpetus	-	-	2	2
Perekonnaõpetus	-	-	1	1
Muusika	1	1	1	3
Kunstiõpetus	2	-	-	2
Kehaline Kasvatus	2	2	1	5
Kokku	26	26	27	79 (11kursust lisa)

KOHUSTUSLIKUD VALIKAINED

Humanitaar-suund	10.kl 2019-2020	11.kl 2020-2021	12.kl 2021-2022	Kokku kursuseid
Riigikaitse	1+1	-	-	2
Inglise keel	1	1	1	3
Uurimistöö alused	1	-	-	1
Arvuti	1	1	1	3
Psühholoogia	-	1	-	1
Eesti keel ja kirjandus	1	1	2	4
Ajalugu ja kultuur	1	1	1	3
Saksa keel	2	2	1	5
Majandus	1	1		2
	10	8	6	24
Kokku	36	34	33	103

VABAVALIKAINED

JOONESTAMINE	1	-	-	1
B-KAT. AUTO	-	2	-	2
Globaliseeruv maailm	-	-	1	1
BIOLOOGIA	-	-	1	1
Ajalugu ja kultuur	1	-	-	1
	2	2	2	6

Valikkursuste õpe tuleb korraldada vähemalt 12 soovija olemasolul on HM soovitus-arvestades, et meil ei tule enam 10. klassi nii palju õpilasi, siis meie koolis võiks see piir olla 6 soovijat. Valikkursuse pakkumine juba väiksema õpilaste hulga korral oleks ilmselge raiskamine. Gümnaasiumi lõpetamiseks peab olema läbitud 96 kursust, mille hulka läheb ka uurimistöö. Kui õpilane valib, siis ta valib tervikpaketi, mingit harude vahelist liikumist ei ole v. a vaba valikainete korral.

Gümnaasiumi tunnijaotus 2019-2022 õa

Loodus-ja reaalsuund

ÕPPEAINE	10.KL 2019-2020	11.KL 2020-2021	12.KL 2021-2022	KOKKU KURSUSEID
EESTI K.	2	3	3	8
KIRJ.	2	2	3	7
INGL.K	4	4	5	13
VEENE K või SAKSA K	2	2	2	6
MATEM. LAI	4	5	5	14
BIOL.	1	2	1	4
GEOGR.	1	2	-	3
KEEMIA	1	1	1	3
FÜÜSIKA	2	2	1	5
AJAL.	2	2	2	6
ÜH.ÕP.	-	-	2	2
PEREK.ÕP.	-	-	1	1
MUUSIKA	1	1	1	3
KUNST	2	-	-	2
KEH.KASV.	2	2	1	5
KOKKU	26	28	28	82

KOHUSTUSLIKUD VALIKAINED

LOODUS-ja reaalsuund	10.KL 2019-2020	11.KL 2020-2021	12.KL 2021-2022	KOKKU KURSUSEID
MATEMAATIKA	1	-	1	2
INFORM. Arvuti	1	1	1	3
RIIGIK.	1+1	-	-	2
UUR.T.	1	-	-	1
KEEMIA	1	1	1	3
BIOLOOGIA	-	1	-	1
JOONESTAMINE/VEEB	-	1	-	1
PROG. ALUSED	1	-	-	1
ÄPPIDE LOOMINE	-	-	1	1
FÜÜSIKA	-	1	1	2
GEOGRAAFIA	1	1	-	2
MAJANDUS	1	1	-	2
	9	7	5	21
KOKKU	35	35	33	103

VABAVALIKAINED

Globaliseeruv maailm	-	-	1	1
B-KAT. AUTO	-	2	-	2
PSÜHHOLOOGIA	-	1	-	1
BIOLOOGIA	-	-	1	1
Lai matemaatika (eksamiks ettevalmistav lisakursus)	-	1	1	2
		4	3	7

2.4 Aastaarvestused ja eksamid gümnaasiumis

Gümnaasiumis toimub õpitase kontroll järgmistes õppeainetes ja klassides:

1. 10. klass
  - Õpilane ei vali õppeainet, milles on vaja sooritada 12. klassis riigieksam (s.o matemaatikat, eesti keelt ega inglise keelt). Samuti ei tee õpilased üleminekueksamit oskusainetes (s.o kunstis, muusikas, kehalises kasvatuses.) Ülejäänud ainete hulgast võib õpilane vabalt valida õppeaine, milles soovib sooritada üleminekueksami.
2. 11. klass
  - lõpueksam: uurimuslik või praktiline töö
3. 12. klass
  - sooritab 3 kohustuslikku riigieksamit
  - küpsuseksam

Aastaarvestused toimuvad õppeaasta lõpus maikuu viimasel nädalal või juunikuu esimesel nädalal.

2.5 Gümnaasiumis tervikteostena käsitletav kirjandus (koostatud gümnaasiumi riikliku õppekava alusel; teosed kohustuslik läbi lugeda)

I KURSUS Kirjandus antiigist romantismini (10. klass)

1. Boccaccio 1 novell
2. Moliere`i „Don Juan“
3. Defoe „Robinson Crusoe“
4. Merimee „Carmen“

II kursus Realism maailma- ja eesti kirjanduses (10. klass)

1. Tolstoi “Anna Karenina“
2. Dostojevski “Kuritöö ja karistus“
3. Tšehhov „Kajakas“
4. E. Vilde „Mäeküla piimamees“

III KURSUS Kirjandusteose analüüs ja tõlgendamine (11 .klass)

1. Salinger “Kuristik rukkis“
2. Tammsaare „Põrgupõhja uus Vanapagan“
3. Gailit “Toomas Nipernaadi“
4. 3 Tšehhovi lühinovelli
5. Ühe luuletaja luuletused valikuliselt (10) (Under või Visnapuu)

IV KURSUS Kirjanduse põhiliigid ja žanrid (proosa) (11. klass)

1. Tammsaare „Tõde ja õigus“ I osa
2. Tammsaare „Tõde ja õigus“ II
3. Helbemäe „Ohvrilaev“
4. Poe` novell (3)

V KURSUS Kirjanduse põhiliigid ja žanrid (luule, draama) (11. klass)

1. Üks eesti luuletaja luulekogu (nt Juhan Liiv)
2. Ibseni „Nukumaja“
3. Shakespeare „Hamlet“

VI KURSUS 20. sajandi eesti kirjandus (12. klass)

1. Ristikivi „Hingede õö“
2. 3 Tuglase novelli
3. J. Kross „Keisri hull“
4. Kivirähk „Rehepapp“
5. E. Tode „Piiririik“

VII KURSUS 20. sajandi maailmakirjandus (12. klass)

1. Bulgakov „Meister ja Margarita“
2. Remarque „Läänerindel muutuseta“
3. Beckett „Godot`d oodates“
4. K. Hamsun “Victoria“

VIII KURSUS Uuem kirjandus (12. klass)

- 1.S. Oksanen „Puhastus“
2. M. Heinsaar (3 novelli)
3. Arundhati Roy „Väikeste asjade jumal“
4. Üks luulekogu valikuliselt (Krull, Kruusa, Pilv, Arder, Tätte, Rooste, K. Ehin, E. Viiding Õnnepalu vm)
5. Üks uudisteos

3 Läbivad teemad, nende käsitlemise ning lõimingu põhimõtted. Õpikeskkonnad

Gümnaasiumis on läbivad teemad üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade LÕIMINGU vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel.

Läbivad teemad on aineüleised, ühiskonnas tähtsustatud ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

Läbivate teemade õpe realiseerub:

- a) õpikeskkonna korralduses (kooli vaimne, füüsiline ja sotsiaalne õpikeskkond);
- b) aineõppes – õppesse tuuakse sobivad teemakäsitlused, näited, meetodid, korraldatakse aineüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte ainenädalate raames;
- c) valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
- d) õppeaineid lõimivas õppetöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuvalt töötada iseseisvalt või rühmas;
- e) koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppeasutuste ning kodanikuühendustega organiseerida õppe- ja huvitegevust ning osaleda üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

3.1 Kohustuslikud läbivad teemad gümnaasiumis on:

- 1) elukestev õpe ja karjääri planeerimine – õpilane on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvus elu- ja töökeskkonnas, tegema mõistlikke kutsevalikuid;
- 2) keskkond ja jätkusuutlik areng – õpilane kujuneb sotsiaalselt aktiivseks, keskkonnateadlikuks inimeseks, kes kaitseb ja hoiab keskkonda ning väärtustab jätkusuutlikkust, leiab lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele;
- 3) kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – õpilane kujuneb aktiivseks ja vastutustundlikuks ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme, toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele;
- 4) kultuuriline identiteet – taotleb õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes käsitab kultuuri inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana, mõistab kultuuride muutumist aja vältel, kultuuride omapära, kultuurilist mitmekesisust ning on koostööaldis;
- 5) teabekeskond – taotleb õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub õigesti ümbritsevat teabekeskonda, suudab kriitiliselt analüüsida ning toimida oma eesmärkide ja ühiskonnas omaks võetud eetika järgi;
- 6) tehnoloogia ja innovatsioon – taotleb õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaja tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime elu-, õpi- ja töökeskkonnas;
- 7) tervis ja ohutus – taotleb õpilase kujunemist vaimselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ja osalema tervist edendava keskkonna loomises;
- 8) väärtused ja kõlblus (alusdokument „Väärtuskasvatus koolis“) – taotleb õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis, väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks ning sekkub vajaduse korral ja võimaluste piires.

3.2 Läbivate teemade kokkuleppemärgid aine- ja töökavades

1. Tervis ja ohutus – TO
2. Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine – EÕ
3. Keskkond ja jätkusuutlik areng – KK
4. Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – KE
5. Kultuuriline identiteet – KI
6. Teabekeskond – TK
7. Tehnoloogia ja innovatsioon – TI
8. Väärtused ja kõlblus – VK

3.3 Õppimine ja õpikeskkond

Õppimine on aktiivne ja sihipärane tegevus, mis on suunatud tajutava info mõtestamisele ja tõlgendamisele vastastikusel toimes teiste õpilaste, õpetajate, vanemate ja üldisema elukeskkonnaga, toetudes juba olemasolevatele teadmisstruktuuridele.

Õppimises on kesksel kohal teadmiste konstrueerimise protsess. Selleks on vajalik õpikeskkond, mis soodustab:

- iseseisvat õppimist;
- õpioskuste kujunemist;
- sihtide seadmist;
- kollektiivset õppimist;
- erinevate töömeetodite katsetamist;
- sobiva õpistiili leidmist.

Õpikeskkond

Õpikeskkonna all mõistetakse õpilasi ümbritsevat

- vaimse
- sotsiaalse ja
- füüsilise keskkonna kooslust.

Gümnaasiumi ülesandeks on kaitsta ja edendada õpilase vaimset ja füüsilist tervist. Õppekoormus vastab õpilase jõuvarudele. Õpikeskkond toetab õpilase arenemist iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks, kannab õppekava alusväärtusi ja oma kooli vaimsust ning säilitab ja arendab edasi paikkonna ja koolipere traditsioone.

Gümnaasiumi õpilased kinnistavad, toetavad ja kannavad edasi järgmisi koolitraditsioone:

1. 1. klassi vastuvõtmine kooli 1. septembril;
2. õpetajate päeva korraldamine;
3. gümnasisti päeva läbiviimine;
4. jõulunädala läbiviimine;
5. lõputseremoonia ja vanne 12. klassi lõpuaktusel;
6. lõpuaktus;
7. lennu puu istutamine;
8. iga-aastased õpilasuurimuste konverentsid;
9. kooli sünnipäevanädala läbiviimine;
10. vilistlaste kokkutulekud.

3.4 Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel osaleb kogu koolipere:

- üksteise seisukohtade arvestamine ning kokkulepetel põhinevad austavad suhted õpilaste, vanemate, õpetajate, kooli juhtkonna ning õpetuse ja kasvatuses seotud osaliste vahel;
- kõikide kohtlemine eelarvamusteta, õiglaselt ja võrdõiguslikult, austades igati eneseväärikust ning isikupära;
- asjakohase ja selge otsustusõiguse ning vastutuse jagamine;
- õpilaste õpiedu ja pingutuste määratlemine ja tunnustamine;
- hoidumine sildistamisest, eneseusu vähendamisest, vägivallast ja kiusamisest;
- avatus arvamustahtele ja kriitikale;
- võimaluste loomine initsiatiivi näitamiseks, otsustamiseks, osalemiseks ning tegutsemiseks üksi ja koos kaaslastega;
- üksteise toetamine õpi- ja eluraskuste puhul;
- üksteise usaldamine, sõbralikkus, tolerantsus ja heatahtlikkus;
- alusväärtuste ja positiivsete uuenduste toetamine;
- lähtumine rahvuslikkuse, rassilise ja soolise võrdõiguslikkuse põhimõtetest.

3.5 Füüsilise keskkonna kujundamisel arvestab gümnaasium, et

- ruumide kujundus ja sisustus on otstarbekas;
- koolis on internetiühendus, arvutid, esitlustehnika, õpilastel on võimalus kasutada raamatukogu ja arvutiklasse;
- ruumide kujundus ja õppevara on esteetilise väljanägemisega;
- saab kasutada eakohaseid ja ainekavadele vastavaid õppematerjale ja –vahendeid;
- kehalise kasvatuses tundide läbiviimiseks on olemas saalid, duširuumid, spordiväljak ja vajalikud vahendid;
- õpet saab korraldada kooli lähiümbruses (kooliõu, looduspark, muuseumid, arhiivid, laboratoorium, ettevõtte, asutus jm);
- õpet saab korraldada virtuaalses õpikeskkonnas.

3.6 Erinevad õpikeskkonnad

ÕPIKESKKOND (KLASSIS, KABINETIS, AINEKLASSIS)	VÄLJASPOOL KLASSIRUUMI
KOMMUNIKATIIVSED MEETODID	
<ul style="list-style-type: none"> - dialoog - paaristöö - rühmatöö - vestlus - jutustamine - ümarlauavestlus - väitlemine - analüüs - dilemmaprobleemide lahendamine - kohtumised erinevate inimestega - kuulamine/ vastamine - rollimäng - diskussioon - ajurünnak	<ul style="list-style-type: none"> - kajameetod - paaristöö - rühmatöö - märkide järgi liikumine - kokkuvõtete tegemine - häälitsemine/ hõikamine - teadete edastamine teatud kaugusesse - küsitlemine - hääle kuulamine looduses - näitlemine - lugemine (proosa, luule) - loodusnähtuste seletamine - põhjendamine - suhtlemine grupis

<ul style="list-style-type: none"> - järelduste tegemine (seisukoha põhjendamine) - võrdlemine - kokkuvõtete tegemine/ esinemine - näitlemine - lugemine - aktiivõpe - õppefilmide vaatamine 	<ul style="list-style-type: none"> - aktiivõpe - õppefilmi tegemine looduses
TEGEVUSLIKUD MEETODID	
<ul style="list-style-type: none"> - elektroonilised andmebaasid - ajaloo allikad - allikakogumikud - käsiraamatud - raamatukogu - teabeallikad - audioraamatud - tõlketööd - omalooming - ülesannete lahendamine - kujundamine jm 	<ul style="list-style-type: none"> - töö muuseumis, laboratooriumis, asutuses, ettevõttes, kooliõues, metsas, talveaias jm - õuesõpe (märkamine, kuulamine, harjutamine, vaatlemine, määramine, kogumine, korjamine, orienteerumine - rollimängud looduses
PRAKTIINE TEGEVUS TUNNIS	PRAKTIISED TÖÖD
<ul style="list-style-type: none"> - loodusteadlikud meetodid - nähtuste süsteemne käsitlemine - ülesannete lahendamine - jooniste koostamine - kirjutamine - probleemülesande lahendamine - mudeli kirjeldamine - kehade mõõtmine - katse läbiviimine - uurimuslik õpe - mõistekaardi koostamine - mikrofotode, jooniste uurimine - laboratoorsed tööd - GPS-i kasutamise õppimine - Vernier' seadme kasutama õppimine - skemaatiliste jooniste tegemine - arvutimudelite kasutamine - diagrammide koostamise õppimine - kaardi tundmine jm - projektiõpe 	<ul style="list-style-type: none"> - GPS-i kasutamine looduses - kompassi järgi liikumine maastikul - kohtumised erinevate inimestega asutustes - tööprotsessi jälgimine ja analüüsi tegemine - konstrueerimine - katsed õues - mõõtmised (kehad ja objektid looduses) - kaardi järgi liikumine - loodusliku materjali kogumine praktiliseks tööks või katsete tegemiseks - uue loomine - taaskasutamine - keskkonda säästev tegevus jm - loodusjõudude hindamine - ilmavaatluste tegemine - ilmaprognoosi koostamine - projektiõpe õues
ESITLUSED	
<ul style="list-style-type: none"> - näitemäng - uurimuslik töö - praktiline töö - näitus - loometöö (individuaalne või rühmas) - lavastused 	<ul style="list-style-type: none"> - näitemäng looduses/ sotsiaalses keskkonnas - herbariumid - laboratoorsed tööd - näitused (lilled, seemed, köögiviljad jm)

<ul style="list-style-type: none"> -apid -esitlemine (videoprojektori abil) -ettekanded -etlemine -rühmatööde tutvustamine -laboratoorsed tööd 	<ul style="list-style-type: none"> - müügid - esinemised koostööpartnerite juures - praktiline töö loodusainetes (koristustööd, ehitamine jm) - fotonäitus - õppefilmid
--	--

3.7 Füüsiline keskkond klassis, aineklassis ja laboris

Kõikides kabinetides on internetiühendus

Eesti keele klass

Klassis on:

- võimalused mööblit ümber seada rühmatöödeks ning ümarlauavestlusteks;
- olemas õigekeelsussõnaraamatud ja võõrsõnade leksikonid, audioraamatud jm;
- arvuti, ekraan ja videoprojektor, DVD mängija, raadio jm;
- vajalik kirjandus ainekava täitmiseks;
- kirjanike fotod, õpilaste omalooming, kooli ajalehed, metoodiline materjal, jaotusmaterjalid;
- võimalus vaadata ainekavas käsitletavate teemade kohta filme.
Õpetajal on tööruum ja klassiruum. Vajadusel saab kasutada kooliraadiosõlme, raamatukogu ja arvutiklasse tundide läbiviimiseks.

Vene keele klass

Võimalusel õpetatakse ühe klassi õpilasi rühmades.

Klassis on:

- võimalused mööblit sobivalt ümber paigutada rühmatöödeks ja ümarlauavestlusteks;
- õppekomplektid (õpikud, töövihikud, õpetajaraamatud) kursuste tarbeks;
- tekstikogumikud, kirjandusteosed;
- arvuti, ekraan ja videoprojektor;
- DVD- mängija, raadio;
- Vajalikud CD-d (luule, proosa, audioraamatud jm);
- Õppemetoodiline materjal, jaotusmaterjalid.

Inglise keele klass

Võimalusel õpetatakse ühe klassi õpilasi rühmades.

Klassis on:

- arvuti, ekraan ja videoprojektor;
- DVD- mängija, raadio, filmide vaatamise võimalus;
- sõnaraamatud igale pingile;
- plakatid, tabelid, pildid jm grammatika õppimiseks ja kõnearenduseks;
- kirjandus klassiväliseks lugemiseks;
- õpikud, töövihikud, töölehed;
- võimalus tunde läbi viia raamatukogus ja arvutiklassis.

Saksa keele klass

Võimalusel õpetatakse ühe klassi õpilasi rühmades.

Klassis on:

- videoprojektor, arvuti ja ekraan;

- DVD- mängija, raadio, võimalus filme vaadata;
- sõnastikud, õpikud, töövihikud, töölehed jm;
- kirjandus klassiväliseks lugemiseks;
- jaotusmaterjalid, tabelid, pildid, joonised, plakatid grammatika õppimiseks ja kõnearenduseks;
- võimalus tunde läbi viia raamatukogus ja arvutiklassis.

Kõikides võõrkeele klassides on võimalus läbi viia paaris- ja rühmatöid.

Matemaatikaklass

Klassis on:

- tahvlile joonistamise vahendid (sirkel, joonlaud, nurklaud jm);
- puutetahvel;
- arvuti, ekraan ja videoprojektor, dokumendikaamera;
- õpikud, töövihikud, töölehtede mapid;
- tasandiliste ja ruumiliste kujundite komplektid;
- taskuarvutid;
- reeglite tabelid, joonised;
- võimalus tunde läbi viia arvutiklassis.

Bioloogiaklass

Vajadusel tehakse tööd rühmades.

Klassis on:

- soe ja külm vesi, valamud, elektripistikud;
- arvuti, ekraan ja videoprojektor;
- mikroskoobid, binokulaarid;
- kaitsevahendid –ja materjalid ning demonstratsioonivahendid, luubid, preparaadid, pintsetid, skalpellid, pealis- ja alusklaasid;
- võimalus säilitada looduslikku materjali;
- Vernier' seadmed ja sensorid;
- pildid, fotod, tabelid, herbaariumid, kogumid, mulaažid, paralleelid, inimese luustiku mudel, binokkel;
- õpikud, töövihikud, uurimuslikud tööd, jaotusmaterjalid, ajakirjad;
- taime- ja linnumäärarjad, putukate määrarjad, samblike ja sammalde määrarjad.

Keemiaklass

Vajadusel tehakse tööd rühmades.

Klassis on:

- soe ja külm vesi, valamud, elektripistikud;
- tõmbekapp, vastava kattega töölaud;
- kaitsevahendid ja -materjalid ning demonstratsioonivahendid;
- tabelid;
- eraldi labor keemiliste ainete hoidmiseks;
- võimalus säilitada ajutiselt katsetulemusi;
- õpikud, töövihikud, uurimuslikud tööd, jaotusmaterjalid.

Geograafiaklass

Praktiliste tööde läbiviimiseks tehakse tööd rühmades.

Klassis on:

- iga õpilase kohta maailma ja Eesti atlased;
- arvuti, ekraan ja videoprojektor;
- vajalikud vahendid praktiliste tööde läbiviimiseks (kompassid, GPS jne);
- õpilaste praktilised tööd;
- õpikud, ajakirjad, töövihikud, referaadid, töölehed jm.
- internetiühendus

Füüsikaklass

Vajadusel korraldatakse õpe rühmades.

Klassis on:

- soe ja külm vesi, valamud, elektripistikud;
- videoprojektor, ekraan, arvuti;
- kaitsevahendid ja –materjalid, demonstatsioonivahendid;
- praktiliste tööde ja demonstatsioonide tegemiseks ning materjalide kogumiseks ja säilitamiseks vajalikud hoiutingimused;
- vajalikud mõõteriistad, tehnilised seadmed, vastava tarkvaraga arvutid, näidismaterjalid;
- materjalid, millega saab teha demo- ja osaluskatseid;
- internetimaterjalid.

Loodusainetundide läbiviimiseks on võimalus kasutada ka arvutiklasse. Loodusainete tunnid toimuvad vastavalt ainekavale ka laborites, muuseumides, kooli tammikus, kooliõues jm.

Ajalooklass (toimub ka ühiskonnaõpetuse ja kultuuriloo õpetamine)

Klassis on:

- võimalik mööblit ümber paigutada rühmatöödeks;
- arvuti, ekraan, videoprojektor;
- ainet toetavad õppematerjalid ja –vahendid
  - kontuur- ja seinakaardid
  - allikakogumikud
  - teabekirjandus
  - illustratiivne pildimaterjal, fotod, karikatuurid
  - IKT-põhised õppematerjalid
  - õpikud, ajalooramatud, töövihikud, töölehed
  - näitlik materjal õppe illustreerimiseks
  - Eesti, Euroopa ja maailma poliitilised kaardid
  - ajalehed, ajakirjad, statistilised ja metoodilised materjalid

Vajadusel saab kasutada arvutiklassi.

Perekonnaõpetus

Klassis on:

- võimalused mööblit sobivalt ümber paigutada rühmatöödeks ja ümarlauavestlusteks;
- arvuti, videoprojektor, ekraan;
- filmid (suhtlemine, seksuaalprobleemid, majandamine, kodu, pere ülesanded jne)

Võimalus tunde läbi viia arvutiklassis.

Psühholoogia

Klassis on:

- võimalus mööblit ümber seada rühmatöödeks ja ümarlauavestlusteks;

- tabelid;
- vajadusel võimalik kasutada bioloogiaklassi õppevahendeid (inimese aju, närvisüsteem jne).

Kunstiklass

Klassis on:

- valgus tööpinnal 500 lx;
- soe ja külm vesi;
- pimendamisvõimalus;
- projektsioonitehnika;
- arvuti, ekraan ja videoprojektor;
- printimisvõimalus;
- molbertid koos joonistusalustega;
- tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalused;
- töövahendid ja –materjalid.

Võimalus kasutada arvutiklassi.

Muusikaklass

Klassis on:

- naturaalklaver ja tool;
- digiklaver
- muusikakeskus;
- HIFI, noodijoonestikuga tahvel;
- noodipuldid;
- rändnoot, astmetabel;
- klaviatuuritabel;
- arvuti, videoprojektor, ekraan;
- instrumentarium;
- Orffi instrumentarium;
- plokkflöödid;
- 6-keelsed väikekanded;
- akustilised kitarrid;
- fonoteek (CD-d, DVD-d, VHS-id).

Kehaline kasvatus

Koolil on:

- võimla;
- aeroobikasaal;
- lasketiir;
- jõusaal;
- pesemisruumid, rõivistud ja WC-d võimla kõrval;
- inventariruum;
- staadion;
- virgestusala;
- terviserada (Pajustis ja Mõdrikus);
- poomid õues;
- suusarajad kooli juures.
- Discgolf

- Pallimängude plats
- Võrkpalliplats (liiva)
- suusahoidla

Kool saab kasutada kooli kõrval asuvat Vinni Spordikompleksi: ujumistunnid ja treeningud, sportmängud, vesiaeroobika, džuudo, jõusaal spordihoones.

Kehalise kasvatuse tunnid toimuvad noormeestele ja neidudele eraldi. Koolil on olemas vajalik inventar ja vahendid tundide läbiviimiseks.

Riigikaitse (teoreetilised tunnid koduklassis)

Riigikaitse õpetamine toimub koostöös TAPA VÕK-i ja kaitseliiduga. Enamik õppetööd viiakse läbi TAPA VÕK-is ja kaitseliidu suvelaagris.

Koolis on:

- võimalus mööblit ümber paigutada;
- internetiühendus, videoprojektor, ekraan, arvuti;
- lasketiir;
- võimalik õpet siduda igapäevaeluga ja korraldada õppekäike väljapoole kooli;
- võimalus kasutada tunnis ajakirjandusväljaandeid (Riigi Kaitse, Diplomaatia, Kaitse Kodu, Sõdur, Sõdurileht);
- auvised, matkavahendid;
- võimalus kasutada spordisaali riviharjutusteks.

Majandus- ja ettevõtlus (koostöö Lääne-Viru Rakenduskõrgkooliga)

Klassis on:

- võimalus mööblit ringi paigutada;
- arvuti, videoprojektor, ekraan;

Õppekäigud toimuvad Vinni vallas asuvasse ettevõtetesse (OÜ Askoterm ja Lõnga-Liisu).

Klassid osalevad ettevõtluslaataladel koolis ja vabariigis.

Karjääriõpetus (raamatukogu lugemissaalis)

Üks kord õppeaastas viib nõustamist läbi maakonna rajaleidja erapooletu karjäärinõustaja.

Klassis on:

- erinevad enese ja tööturu tundmaõppimise töölehed, küsimustikud, mõttearenduslehed;
- vastav kirjandus on kättesaadav raamatukogus;
- võimalus otsida karjääriplaneerimise alast informatsiooni veebist (www.rajaleidja.ee jt).

Tunde on võimalus läbi viia arvutiklassis. Klass tutvub ühe reaalse töökeskkonnaga väljaspool kooli.

Uurimistöö alused

Ainetunnid ja uurimusliku töö kaitsmine toimub aulas/auditooriumis.

Klassis on:

- arvuti, projektor, ekraan;
- veebipõhine e-õpe.

Kool võimaldab vajadusel katse korraldamiseks spetsiaalseid vahendeid, järgides nii ohutusnõudeid kui ka eetilisi norme.

4 Ülekoooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted

4.1 Ülekooolilised õppetöölased projektid

Eesmärk

anda õpilastele võimalus:

- arendada organiseerimisvõimet;
- saada suhtlemiskogemusi, uusi teadmisi ja oskusi;
- motiveerida ettevõtlikkust;
- parandada esinemisoskusi ja lihvida kõnemaneeeri;
- saada tagasisidet õnnestumistest ja protsessi kulgemisest;
- õppida koguma teavet ja seda süstematiseerima ning analüüsima;
- arendada meeskonnatööoskusi;
- olla valmis vastutama oma tegevuse lõpptulemuse eest;
- saada ettekujutus, kuidas projekt (tööprotsess) otsast lõpuni kulgeb, millised on tagasilöögid ja mida tuleb järgmisel korral teisiti teha;
- saada tagasisidet väärtushinnangute kujunemise kohta.

Põhimõte

Iga ainevaldkond (õppetool) saab võimaluse õppeaasta jooksul ainenädala raames korraldada ühe ainealase projekti. Projekti on kaasatud õpilased, õpetajad, vajadusel raamatukogud, lastevanemad, klubid, asutused, üldsus. Õpilasi peab projektis osalema vähemalt 50%.

Iga projekt toetab ainealast klassivälisist tööd ja aitab õpilastel teadmisi täiendada ja kinnistada. Projekt otsustatakse septembrikuu jooksul ja on üks osa ainekomisjoni tööplaanist.

Projektid on aineülesed

Tegevuse käigus on lõiming paljude teiste ainetega, läbivate teemade ja pädevustega. Seetõttu on projektis vaja märkida, kes, mis ja kus on töösse kaasatud.

Projekti läbiviimise eest vastutab õppetooli esimees.

Õppetooli otsustab:

- projekti (ainenädala) aja;
- avalikustab projekti ja ainenädala plaani, koostab reklaami jms;
- määrab vastutajad (õpilased, õpetajad);
- selgitab välja tublimad tegijad ja ainetundjad;
- autasustab tublimaid õpilasi (abilisi) nädala lõpus;
- teeb ainekomisjoni töö analüüsi-kokkuvõtte;

4.2 Ülekooolilised klassivälise tegevuse projektid (tegevust suunab huvijuht)

Eesmärk: Toetada õppe-kasvatustööd, anda infot, jätkata väärtuskasvatust, toetada õigeid väärtushinnanguid ja kujundada valmisolekut osalemiseks tööjõuturul.

10. klass

1. Liiklusohutuse loengud
2. Infotunnid õpilasvahetustest ja välismaal õppimisest
3. Infotund kõrgkoolides õppimisvõimaluste kohta
4. Kaitsevælaager
5. Õppeekskursioon

11. klass

1. Praktiliste ja uurimuslike tööde teostamine ja kaitsmine
2. Liiklusohutuse loengud
3. Infotund kõrgkoolides õppimisvõimaluste kohta
4. Õppeekskursioon
5. Gümnaasistide päeva korraldamine

12. klass

1. Soovi korral-Noorte infomessi Teeviit külastamine
2. Kõrgkoolide infotund
3. Karjääriteabetunnid (nõustajate ja klassijuhataja poolt)
4. Õppeekskursioonid
5. Õpetajate päeva korraldamine
6. Spordipäeva korraldamine

4.3 Ülekooolilised õppetööd toetavad üritused kõikidele gümnaasiumi õpilastele

1. Ainealased ja aineülased projektid ainenädalate raames
2. Ülekoooliline aineülene projektipäev
3. Kohtumine vilistlastega kooli sünnipäeva nädalal
4. Uurimuslike tööde konverents
5. Kohtumine Vilde kirjanduspreemia laureaatidega
6. „Tagasi kooli“ nädalal kohtumised erinevate elualade esindajatega
7. Osalemine ÕE töös – ürituste organiseerimine, probleemide lahendamine
8. Muusikalektoriumid
9. Teadmiste teatejooksu organiseerimine põhikooli õpilastele-ÕE

4.4 Koostöö teiste valla koolide ja asutustega

1. Ühised õppekäigud Roela oosil. Kábikuivati külastamine. Aktsioon“ Teeme ära!“
2. Spordipäevad: jüriööjooks, suusavõistlus, kergejõustikuvõistlus, mälumängud, karjääriteabepäev,.
3. Õpilaste esinemised ja kontserdid: Roela Rahva Majas ja Pajusti klubis.
4. Vinni Punn (vabariiklik võistlus).
5. Valla laulupidu (ülevallaline üritus).

4.5 Rahvusvahelised projektid ja koostöö – vastutab huvijuht

Koostöö sõpruskoolidega:

Plöni Gümnaasium

Kavandatud järgmised projektid:

1. Keskkonna- alased uurimuslikud projektid – loodusained
2. Ühised spordi- ja kultuurireisid ja -matkad Eestimaal – kehalise kasvatuse ainekomisjon, sotsiaalainete komisjon, eesti keele ainekomisjon
3. Ühised kunstiprojektid (muusikaõpetus, kunst, tööõpetus, käsitöö- ja kunstiainetate komisjon)
4. Sotsiaalprojektid – sotsiaalainete komisjon (tegevus Vinni Perekodu baasil)

5 Õppe ja kasvatuse korraldus ja ajakasutus

Riiklikus õppekavas on esitatud gümnaasiumi minimaalne õppekoormus 96 kursust (s.o 32t nädalas). Kool võimaldab sellele lisaks veel valikkursusi, mis arvestavad piirkondlikku eripära ja riiklikke soovitusi. Keskmiselt on gümnaasiumiõpilase nädalakoormus 34-35 tundi. Kõikide õppeainete kursuste kirjeldused on avaldatud õppekava II osas, kus asuvad AINEKAVAD.

Õppetöö toimub tunniplaani alusel. Tunniplaani õppeaastaks kinnitab kooli direktor. Muudatused tunniplaanis tehakse II poolaastal (17-18 õppenädalal). Kõiki õppeaineid õpetatakse üldjuhul kogu õppeaasta vältel, v.a ühe nädalatunniga oskus- ja valikained (karjääriõpe, riigikaitse, uurimuslike tööde alused, arvutiõpetus, majandusõpetus jm).

Õppepäeva korraldus

Õppepäev koosneb tundidest, vaheaegadest ja klassi- ning koolivälisest tegevusest.

Õppetunni pikkus – 45 min, paaristunnid – 90 min

Vaheaja pikkus – 10 min

Söögivaheaja pikkus – 20 min

Koolipäevas on kõige rohkem 8 tundi

Koolipäev lõpeb kell 15.30, reedeti kell 15.10

Õpilasliinide graafikud koostab omavalitsus vastavalt kooli soovidele.

Õppetundide ajad

Tundide ajad E- N

1. 8.00 – 8.45

2. 8.55 – 9.40

3. 9.50 – 10.35

I söögivahetund

4. 10.55 – 11.40

II söögivahetund

5. 12.00 – 12.45

III söögivahetund

6. 13.00 – 13.45

7. 13.55 – 14.40

8. 14.45 – 15.30

Tundide ajad reedel:

1. 8.00-8.15

2. 8.25-9.10

3. 9.20-10.05

I söögivahetund

4. 10.25-11.10

II söögivahetund

5. 11.30-12.15

III söögivahetund

6. 12.30-13.15

7. 13.25-14.10

8. 14.15-15.00

*ÕE koosolekud, esinemised, esinemisproovid, näituste külastamine, ürituste ettevalmistamine, arutelud, vestlusringid, infotunnid, üldkogemused jms.

Õppeaasta pikkus on 175 õppepäeva, lõpuklassides 185 õppepäeva.

Pärast õppetöö lõppu toimub riigikaitselaager 10. klasside õpilastele ja uurimuslike tööde kaitsmine (ühtlasi üks lõpueksam) 11. klassi õpilastele. Riigieksamiperioodi määrab haridusministeerium.

10.-11. klassi õpilastele, kellel on võlgnevusi (esitamata töid) või kursusehinne on mitterahuldav, toimub TÄIENDAV ÕPPETÖÖ vahetult pärast õppetöö lõppu.

Õppetöö kokkuvõtete tegemine ja tunnustamine koolis

1. Õppetöö kokkuvõtteid tehakse koolis üks kord trimestris ja korra veerandis.
  - autasustatakse „4-5“ õppijaid;
  - premeeritakse „5“ õppijaid;
  - tänatakse edu saavutanuid.
2. Käskkirjaline kiitus
  - eduka esinemise eest ainevõistlustel ja olümpiaadidel;
  - eduka esinemise eest klassi- ja koolivälises tegevuses (etlemine, laulu- ja luulekonkursid, spordi- ja huvialavõistlused jms);
  - eeskuju vääriva erakordse teo eest.
3. Õppe- ja klassivälise tegevuse eest autasustatakse
  - kooli kiituskirja ja meenega (preemiaga) õpilasi, kes on õppeaasta jooksul saavutanud 1-3. koha maakonnas ja 1.-10. koha vabariigis.
4. Direktori vastuvõtt
  - kooli aastapäeva puhul (aprill);
  - olümpiaadidel, ainevõistlustel eduka esinemise eest (mai).
  - tänuõhtu lastevanematele (mai lõpp)
5. Vallavanema vastuvõtt (mai lõpp)
  - hariduspreemia kõige tublimale abituriendile;
  - aukirjad ja meened olümpiaadidel ja muudel võistlustel silma paistnud õpilastele.

5.1 Ettevõtlikkuse ja organiseerimisvõime arendamine

Eesmärk:

- hinnata inimsuhteid ja tegemisi, mis on suunatud noorematele ja abi vajavatele ühiskonnaliikmetele;
- mõista, et meie edukus ja hea toimetulek sõltub ka sellest, kuidas suudame kaasata teisi inimesi ühistegemistesse;
- kasutada oma teadmisi ja saada kogemusi koolikeskkonnas läbiviidud ürituste, projektide, esitluste jms kaudu;
- olla eeskujuks ühistegevuse korraldamisel;
- haarata nooremaid tegutsema ja vastutama;
- näha tagajärgi ja osata võtta arukaid riske;
- osata oma arvamust avaldada ja põhjendada auditooriumi ees;
- osata lahti seletada ja tutvustada oma uurimuslike või praktiliste tööde tulemusi kaasõpilaste ees ;
- osata suhelda erinevates situatsioonides.

Tegevus

Kolme õppeaasta jooksul saavad õpilased kogemusi, kuidas

- organiseerida üritusi (seada eesmärged, jagada ülesandeid, keda kaasata ja kellele on üritus mõeldud);
- esineda auditooriumi (grupi) ees (praktiliste ja uurimuslike tööde kaitsmine, ürituse läbiviimine, etlemine, näitemäng, sõnavõtt jms);
- organiseerida mängupäevi (seltskonna- ja vabaajamängude, tantsude organiseerimine, enesekehtestamine ja korra tagamine, algklassidele ürituste korraldamine jne);

- organiseerida väljamüüke (mardipäeva laat, emadepäeva kookide müük, üks kord nädalas oma küpsetiste müümine koolipuhvetis, ettevõtluspäev);
- täita ülesandeid projektinädalal ja päeval (tööde vormistamine, esitlused arvuti abil, kokkuvõtete tegemine, töölehtede koostamine noorematele õpilastele, õppekäikude läbiviimine jms.

5.2 Õpilasesinduse (ÕE) tegevus

Eesmärgid

1. Esindada klasside ja õpilaste huve, vajadusi ja arvamusi avalikkuse ees ning suhetes riigiasutustega.
2. Tugevdada kooli õpilaste ühtsustunnet ning kaitsta ja esindada neid õppenõukogus, direktioonis, hoolekogus.
3. Seista õpikeskkonna parandamise ja õpimotivatsiooni tõstmise eest.
4. Arendada õpilastes probleemide märkamise, püstitamise, analüüsi- ja lahendamise võimet.
5. Korraldada koostööd õpetajate, kooli juhtkonna ja õpilaste vahel.
6. Järgida ja edendada kooli traditsioone.
7. Teha aktiivset koostööd teiste samalaadsete õpilasorganisatsioonidega.
8. Osaleda Eesti Õpilasesinduste Liidu (EÕL) töös.
9. Korraldada eesmärkide saavutamiseks ühiseid üritusi, õppusi ja seminare.
10. Osaleda erinevates projektides (koolidevahelistes, koolisisestest jne).
11. Edastada õpilastele õpilasi ja õppimist puudutavat informatsiooni.
12. Panna aktiivselt toimima VPG ÕE struktuur.

Tegevused

1. ÕE valimine, aktiivsete noorte kaasamine õpilasesinduse töösse
2. Kooliarenduse toetamine:
  - kooli õppekava arutelud;
  - kooli arengukavade arutelud;
  - kooli iga-aastaste eesmärkide arutelu ja toetamine oma tegevusega;
  - õpilaste vaba aja ja huvitegevuse organiseerimine;
  - koolitraditsioonide juurutamine, riiklike tähtpäevade (üritused-aktused) läbiviimine;
  - aktiivsete noorte suunamine ja motiveerimine, nende rolli suurendamine;
  - abi õpetajatele koolielu korraldamisel;
  - koolielu puudutavate põhimõtteliste otsuste läbiarutamine ÕE-ga.

5.3 Lõimitud õppekursioonid gümnaasiumis

Eesmärk:

Gümnaasiumi jooksul osaleb õpilane kolmel õppekursioonil.

Õppekäigu valmistab ette ja viib läbi klassijuhataja. Klassijuhataja teeb koostööd täpse marsruudi ja ajakava määramise osas teiste aineõpetajatega.

10. klass

Vargamäe ja Albu, Kakerdaja raba, NORA (Tartus)

11. klass

Alatskivi loss, Liivi muuseum, Tartu Toomemägi ja Jaani kirik

12. klass

Kadrioru muuseum ja loss, Vilde ja Tammsaare majamuuseum, Tallinna Metsakalmistu, Rahvusraamatukogu

ALUS: PGS 2010

5.4 Õpilasuurimuse ja praktilise töö ettevalmistamise ning hindamise tingimused ja kord (PGS § 31 lõige 8)

§1 Õpilasuurimus ja praktiline töö

(1) Õpilasuurimus on õpilase poolt õppekava raames ettevalmistatud kirjalik töö. Õpilasuurimus põhjendab probleemivalikut, annab ülevaate uurimuse taustast, püstitab uurimisküsimused, põhjendab meetodi valikut, kajastab andmeid ja tõendusmaterjali kogumist, kirjeldab tulemusi ning esitab tulemuste analüüsi, järeldused ja kokkuvõtte, kasutatud allikate loetelu ning resümee eesti ja võõrkeeles. Õpilasuurimus on algupärane, objektiivne ja süsteemne ning uurimuse tulemused on tõendatavad, mõtestatud ja selgitatud. Uurimistöö kajastab õpilase uurimistulemusi ja seisukohti ega piirdu üksnes refereerimisega.

Õpilasuurimus ei ole referaat.

Uurimistööd on soovitatav teha kõikides põhiainetes: eesti keeles, matemaatikas, võõrkeeltes, sotsiaalainetes ja loodusainetes.

(2) Praktiline töö on õpilase või õpilaste poolt õppekava raames loodud teos, õpilasfirma, tehnoloogiline lahendus, õppematerjal või projekt ja selle kirjalik kokkuvõte. Kirjalik kokkuvõte avab praktilise töö tausta, lähtealused ja eesmärgid ning kirjeldab kontseptuaalset lahendust, töö aktuaalsust, tööprotsessi ja töö tulemust.

(3) Praktilisi töid saab ette valmistada järgmistes ainetes: kõikides oskusainetes (muusikaõpetus, tööõpetus, kehaline kasvatus, kunst), loodusainetes, majanduses ja ka teistes põhiainetes.

§2 Õpilasuurimuse ja praktilise töö eesmärk

Õpilasuurimuse ja praktilise töö ettevalmistamisel ja hindamisel on eesmärgiks õpilase loova eneseväljenduse, koostöö ja iseseisvalt töötamise oskuse arendamine ning järgmiste oskuste omandamine:

- 1) uuritava probleemi või loodava töö kohta info ja andmete kogumise ja analüüsimise oskus;
- 2) teoreetiliste teadmiste praktilise rakendamise oskus;
- 3) töö eesmärgi ja probleemidele vastavate uurimisküsimuste sõnastamise ning sobiva meetodi ja analüüsivahendite valimise ja rakendamise oskus;
- 4) tegevuse ajalise kavandamise ja kavandatu järgimise oskus;
- 5) teadusteksti koostamise (eelkõige uurimuse puhul) oskus;
- 6) oma tegevuse ja töö analüüsimise oskus;
- 7) töö korrektse vormistamise oskus;
- 8) kokkuvõtte ja resüme koostamise oskus;
- 9) töö kaitsmise oskus.

§3 Õpilasuurimuse ja praktilise töö ettevalmistamine

- (1) Õpilasuurimuse ettevalmistamine ja kavandamine, läbiviimine ja kirjalik vormistamine juhendatud protsessis.
- (2) Praktilise töö ettevalmistamine ja kavandamine, läbiviimine ning töö eesmärkide, teoreetilise tausta ja töö sisu kirjalik vormistamine juhendatud õppeprotsessis.
- (3) Õpilasuurimuse või praktilise töö vastutav juhendaja on kooli töötaja. Lisaks kooli töötajale võib kaasata juhendaja väljastpoolt kooli.
- (4) Uurimusel ja praktilisel tööil võib olla üks või mitu autorit, kelle panus töösse on selgelt näidatud ja eristatav. Kõik autorid peavad olema töö kaitsmisel.
- (5) Õpilasuurimuse ja praktilise töö teoreetiline ettevalmistamine toimub 11. klassis. Õpilastele antakse 35 tunni ulatuses teadmisi uurimistöö alustest (18 tundi kogu klassile ja 17 tundi vajadusel individuaalselt), kuidas:
  - seada eesmärged, sõnastada uurimisküsimus või hüpotees ja seda ellu viia;
  - planeerida ja korraldada uuringuid;
  - planeerida uurimistöö korrastamist;
  - arendada loovust ja süsteemset mõtlemist;
  - kasutada erinevaid teabeallikaid, osata kriitiliselt hinnata neis sisalduvat infot;
  - koguda ja töödelda andmeid;
  - vormistada uurimust või praktilist tööd;
  - esitada, hinnata ja põhjendada uurimuse tulemusi.

Uurimuse ja praktilise töö juhendamine õpetaja poolt algab 11. klassis I poolaasta jooksul. Õpilasel on õigus endal või õpetaja soovitusel valida praktilise töö teema. Igal õpetajal on olemas soovituslik teemade pank. Iga aineõpetaja võib õppeaastas juhendada kuni kolme õpilast. Aineõpetaja- juhendaja ja õpilane sõlmivad koostöölepingu, milles on konkreetsed tähtajad. Juhendaja hindab igat tööetappi (protsessi). Igas etapis peab õpilane esitama oma töö käigu juhendajale.

Uurimusliku või praktilise töö koostamise etapid

KOOSTÖÖ JUHENDAJA-ÕPETAJAGA

I etapp – 1. oktoober

- on valitud juhendaja-õpetaja;
- on kokkulepe õpetajaga, kes hakkab õpilast juhendama;
- on valitud töö teema;

II etapp – oktoobri viimane nädal

- on formuleeritud uurimisküsimus;
- on läbi loetud vastav kirjandus (teoreetiline, st materjal);
- on uuritud teemat raamatukogus;
- on koostatud esialgne töökava (ülesehitus);
- on aineõpetajale ette näidatud esialgne küsitlus (ankeet), intervjuude teemad, esialgsed töö visandid (praktilise töö puhul) jne.

III etapp – novembri viimane nädal

- küsitlused on läbi viidud;
- kokkuvõtte ankeetidest, küsitlustest on tehtud, töötlus arvutis olemas;
- teaduslik põhjendus (tõlgendus) püstitatud probleemile on paberil kirjas;
- on valmis esialgse praktilise töö joonised ja töökäigu kirjeldus.

IV etapp – jaanuari keskel

- ankeetküsitlused on läbi viidud, analüüs ja järeldused tehtud;
- õpilane näitab ette uurimuse mustandi või praktilise töö (tooriku);
- toimub arutelu juhendajaga, tagasiside saamine, puuduste kõrvaldamine.

V etapp – 26. märts

- uurimus on trükitud, praktiline töö on valmis;
- puhtand juhendajale ette näidatud;
- tagasiside antud;
- kirjalik lühikokkuvõte (annotatsioon) inglise või saksa keeles on tehtud (paigutatakse töö esilehe ette);
- juhendaja annab viimased juhised.

VI etapp – 08.aprill

- uurimus on köidetud ja esitatud juhendajale;
- praktiline töö on retsenseerijale üle antud;
- töö esitus arvutis on valmis.

Retsensioonide esitamise tähtaeg on 18. aprill. Tööde kaitsmine toimub 02.mai-08.juuni

Õpilasele antakse uurimistöö teostamise ajagraafik, kus on kirjas konkreetsete etappide esitamise tähtajad. Lehel on õpilase ja õppealajuhataja allkiri.

Õpilasuurimuse ja praktilise töö ettevalmistamise ajakava õppeaastaks kehtestab direktor käskkirjaga.

§4 Õpilasuurimuse ja praktilise töö hindamine (kaitsmine ja retsenseerimine)

- (1) Õpilasuurimuse ja praktilise töö hindamiseks viiakse läbi retsenseerimine ja kaitsmine. Hindamisel võetakse muu hulgas arvesse juhendaja hinnang õpilase tegevusele uurimuse või praktilise töö ettevalmistamisel (hinde panemine iga etapi juures).
- (2) Kui uurimust või praktilist tööd on hinnatud mitterahuldava hindega, antakse õpilasele võimalus korduvalt õpilasuurimuse või praktilise töö ettevalmistamiseks ja kaitsmiseks.
- (3) Retsensiooni (lühikese kirjaliku hinnangu) õpilase tööle esitavad 25. maiks:
  - töö juhendaja-õpetaja;
  - uurimistöö aluste õpetaja või määratud retsensent.
- (4) Tööde kaitsmine toimub komisjoni ja kaasõpilaste ees. Õpilane avab oma esinemiseks lühidalt töö sisu, milles on välja toodud:
  - 1) töö teema valiku põhjendus;
  - 2) töö eesmärk, ülesanded ja meetodika;
  - 3) töö koostamisel kasutatud allikmaterjalid;
  - 4) töö struktuur, järeldused ja ettepanekud.

Autor vastab komisjoni liikmete poolt esitatud küsimustele. Kaasõpilased kuulavad kaitsjat, teevad kaitsmise käigus märkmeid ja nende põhjal kujundavad oma hinnangu, mis lisatakse uurimuse juurde. Iga kuulaja kirjutab kaks hinnangut, mis on enne kaitsmist kuulajatele ära määratud.

Hea tava kohaselt tänab kaitsja juhendajat ja kuulajaid.

Esitluse ilmestamiseks kasutab kaitsja arvutiprogramme: MS Power Point, Open Office Impress, mille abil kujundatakse slaide.

Ühel slaidil on maksimaalselt 6 rida teksti. Pealkirja optimaalne suurus 32-72 punkti, tekstil 28 punkti. Kirjatüüp peab olema hästi loetav. Ühele slaidile ei tohi panna üle ühe illustratsiooni. Slaidile lisatakse koostaja nimi.

Õpilase uurimis- või praktilise töö hindamine toimub komisjoni liikmete poolt viiepallisüsteemis. Komisjon koostab protokoll, kuhu märgitakse õpilase nimi, töö teema ja hinne. Protokoll on aluseks gümnaasiumi lõpetamisel (PGS § 18, lõige 3, 5). Gümnaasiumi lõputunnistuse annab gümnaasium õpilastele, kes on sooritanud gümnaasiumi jooksul lõpueksamiga võrdväärse uurimistöo või praktilise töö.

5.5 Uurimistöo (praktilise töö) vormistamine

Uurimistöo

- Uurimistöo esitatakse juhendavale õpetajale 1. märtsiks.

Uurimistöo struktuur

- Uurimistöo esitatakse köidetult ja Adobe Reader'i või Wordi dokumendina. Töö on kirjutatud eesti keeles, annotatsioon inglise keeles (saksa keeles).
- Uurimistöo sisaldab järgnevat osi:
  - a) tiitelleht;
  - b) sisukord;
  - c) sissejuhatus (probleemi tutvustus, töö eesmärk ja ülevaade uurimisküsimustest);
  - d) põhitekst, mis on liigendatud:
    - ülevaade probleemist kirjanduse põhjal;
    - andmete, meetodika, aparatuuri, objektide, materjali jne kirjeldus;
    - tulemused;
    - tulemuste arutelu ja analüüs;
    - kokkuvõte, tänuavaldused;
    - kasutatud kirjanduse loetelu;
    - lisad (tabelid, fotod, diagrammid jne);

Töö minimaalne maht lisadeta on 10 lehekülge.

Üldised vormistusnõuded

1. Töö köidetakse kõvade kaante vahele (mitte spiraalköites).
2. Töö esitatakse A4 formaadis valgel paberil trükituna lehe ühele poolele.
3. Tekstitöötluse põhitekstis kasutatakse kirjatüüpi Times New Roman 12.
4. Töö vormistatakse reavahega 1,5 kasutades rööpjoendamist.
5. Leheküljed nummerdatakse araabia numbriga alates tiitellehest ning muudetakse nähtavaks alates teisest leheküljest. Töö tekst nummerdatakse kuni lisadeni. Lisasid ei nummerdata.

Tabelid ja joonised (graafikud, fotod, diagrammid jne)

Tabelid ja joonised nummerdatakse vastavalt nende viitamise järjekorrale tekstis. Tabelil on pealkiri. Tabel peab olema mõistetav ilma teksti abita.

Tabelid vormistatakse reavahega 1.0 ning esitatakse tekstis võimalikult selle osa all, milles tabelile esmakordselt viidatakse. Igale tabelile tuleb tekstis viidata ja osutada, millele selles tabelis tähelepanu pöörata.

Viitamine ja viiteallikad

Viitamisel võtta aluseks rahvusvaheliselt üldtunnustatud kokkulepped:

- 1) Harvardi süsteem (<http://libweb.anglia.ac.uk/referencing/harvard.htm>).
- 2) Oxfordi süsteem (joonealune viitamise süsteem).
- 3) APA süsteem (psühholoogia-alased uuringud).

Praktilise töö kirjaliku kokkuvõtte struktuur

- a) tiitelleht
- b) sissejuhatus (praktilise töö tausta avamine, lähtealused, eesmärgid)
- c) töö ülevaade (kontseptuaalse lahenduse kirjeldus, aktuaalsus, töö protsess ja töö tulemuse kirjeldus)
- d) kokkuvõte (antakse hinnang töö sissejuhatuses püstitatud eesmärkide saavutamise kohta ning tehakse ettepanekud idee edasiarendamiseks jne)
- e) kasutatud allikate loetelu (ainult see loetelu, millele on töös viidatud)
- f) lisad (fotod, audio- või videosalvestus, maketid, kaustad, töölehed vms)

Õpilase ..... ja õpetaja .....

KOOSTÖÖLEPING

uurimusliku või praktilise töö teostamisel 1.10. ....-08.04 .....

Õpilane esitab igal etapil **töö** oma juhendajale ülevaatamiseks ja juhiste saamiseks. Õpetaja hindab igat etappi (protsessi), mis on aluseks töö hindamisel.

ETAPP	HINNE	JUHENDAJA
1. 1. oktoober • juhendaja olemas • töö teema valitud	ei hinda	
2. oktoobri viimane nädal • on formuleeritud uurimistöö küsimus, on olemas praktilise töö kava; • on töötatud läbi vastav kirjandus; • on koostatud ankeet-küsitlused; • paberil on töö esialgsed visandid.	.....	.....
3. novembri viimane nädal • küsitlused on läbi viidud; • põhjendus püstitatud probleemile olemas; • on valmis praktilise töö joonised, töölehed jm; • töö on juhendajaga	.....	.....

<p>läbi arutatud;</p> <ul style="list-style-type: none"> • on valmis töökäigu kirjeldus . 		
<p>4. jaanuari keskpaik (3 ndl)</p> <ul style="list-style-type: none"> • küsitluste analüüs ja järeldused tehtud; sissejuhatus ja töö põhiosa mustand olemas; praktilise töö mustand olemas; • tagasiside juhendajalt. 	<p>.....</p>	<p>.....</p>
<p>5. 26. märts</p> <ul style="list-style-type: none"> • uurimuslik töö on trükitud ja praktiline töö on valmis; • juhendaja vaatab töö üle ja viitab vigadele, ebatäpsustele; • kirjalik lühikokkuvõtte inglise või saksa keeles on valmis. 	<p>.....</p>	<p>.....</p>
<p>6. 08. aprill</p> <ul style="list-style-type: none"> • uurimus on köidetud; töö esitlus on arvutis; viimased juhised töö kaitsmiseks on antud; • töö on juhendajale üle antud; • valmistub esinema töö kaitsmiseks. 	<p>.....</p>	<p>.....</p>

Retsensioonide esitamise tähtaeg: 18. aprill

Õpilane .....

Juhendaja .....

Õppealajuhataja .....

Uurimuslike ja praktiliste tööde kaitsmine toimub ajavahemikul 02.mai.-08. juunini.

Kinnitatud 10. jan. 2019

Direktor

Väga hea (33-30 punkti) Hea (29-26 punkti) Rahuldav (24-19 punkti)			
UURIMISTÖÖ HINDAMINE			
Teema	Teema sõnastus on kooskõlas uurimistöö sisuga (5 punkti)	Teema sõnastus ei anna täpselt edasi uurimistöö sisu (4 punkti)	Teema sõnastus ei ole kooskõlas uurimistöö sisuga (3 punkti)
Eesmärk	Eesmärk lähtub teemast ja on selgelt sõnastatud (5 punkti)	Eesmärk lähtub teemast, kuid sõnastus on ebaselge (4 punkti)	Eesmärk ei lähtu teemast (3 punkti)
Uurimisstrateegia (kvalitatiivne või kvantitatiivne)	Strateegia valik on põhjendatud (5 punkti)	Strateegia valik on küsitav (4 punkti)	Strateegia valik ei ole põhjendatud (3 punkti)
Uurimisküsimus või hüpotees	Küsimus (hüpotees) lähtub eesmärgist ja on selgelt sõnastatud (5 punkti)	Küsimus (hüpotees) lähtub töö eesmärgist, kuid on ebaselgelt sõnastatud (4 punkti)	Küsimus (hüpotees) ei lähtu töö eesmärgist või on sõnastus arusaamatu (3 punkti)
Andmekogumis meetod	Meetod on kooskõlas uurimisstrateegiaga ja protseduur on selgelt kirjeldatud (5 punkti)	Meetod on kooskõlas uurimisstrateegiaga, kuid protseduuri pole kirjeldatud (4 punkti)	Meetod ei ole kooskõlas uurimisstrateegiaga (3 punkti)
Esitlus	Esitlus on arusaadav ja toetab esinejat (3 punkti)	Esitluses esineb ebatäpsusi, mis eksitavad esinejat (2 punkti)	Esitlus ei ole mõistetav ega toeta esinejat (1 punkt)
Protsessi hindamine	5p	4p	3p
„5“ – 5p „4“ – 4p „3“ – 3p			

Retsensendid – õpilased esitavad oma hinnangu kirjalikult tööjuhendajale. Komisjon arvestab hinnanguid lõpliku hinde panemisel.

6 Hindamise korraldus

6.1 Hindamise eesmärk:

- toetada õpilase arengut – anda tagasisidet õpilase arengu kohta, innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima, suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata õpilast edasise haridustee valikul;
- suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
- anda alus otsuse tegemiseks kursuse läbimise ning gümnaasiumi lõpetamise kohta.

Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine.

Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid.

Hindamine on õppimise ja õpetamise lahutamatu osa. Õpilasel on õigus saada teavet hindamise korralduse ning hinnete kohta. Õpilane peab teadma, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtivatele hinnetele (kursuse- ja kooliastmehinnetele).

6.2 Hinnete ja hinnangute vaidlustamise kord

- 1) Kui õpilane ei saa aru või kahtleb, kas õpetaja on teda õigesti hinnanud, siis pöördub ta kohe aineõpetaja poole. Aineõpetaja jätab edasiseks menetlemiseks töö koopia endale.
- 2) Kui õpilane ei ole rahul aineõpetaja selgitustega, siis pöördub ta ise või tema seaduslik esindaja 3 päeva jooksul pärast töö kättesaamist kirjaliku avaldusega direktori poole.
- 3) Direktor moodustab käskkirjaga komisjoni, kes kontrollib õpilase töö üle ja hindab. Komisjoni poolt pandud hinne jääb lõplikuks hindeks, mis kantakse e-kooli.
- 4) Punktid 1 ja 2 kehtivad ka kokkuvõtva hinde (veerandi- ja aastahinde panemisel).
- 5) Punkt 3 on kokkuvõtva hinde puhul järgmine:
  - direktor moodustab käskkirjaga komisjoni;
  - komisjon koostab veerandi (poolaasta) õppematerjali kohta aines arvestustöö, mille õpilane sooritab;
  - komisjoni poolt arvestuse eest pandud hinne on kokkuvõttev hinne – veerandihinne (aastahinne).

6.2.1 Nõuded õpilase käitumisele on esitatud kooli kodukorras (vt kodukorra nõudeid veebilehelt):

- gümnaasiumi õpilane on aktiivne ja algatusvõimeline kogu õppeaja vältel;
- järgib üldtunnustatud käitumis- ja väärtusnorme koolis ja väljaspool kooli;
- on eeskujuks noorematele;
- on positiivse ellusuhtumisega ja hea suhtleja;
- on kohuse- ja vastutustundlik, ei puudu põhjuseta koolist ega hiline tundidesse;
- suhtub austavalt kaaslastesse, endast noorematesse ja vanematesse inimestesse;
- on aus ja õiglane;
- osaleb ÕE tegevuses.

6.2.2 Numbriline hindamine

Hindamine toimub viiepallisüsteemis:

hinne „1“ – nõrk

hinne „2“ – puudulik (mitterahuldav)

hinne „3“ – rahuldav

hinne „4“ – hea

hinne „5“ – väga hea

Hindamine 100 punkti (%) arvestuses:

90-100% - hinne „5“

75-89% - hinne „4“

50-74% - hinne „3“

25-49% - hinne „2“

0-24% - hinne „1“

6.2.3 Kujundav hindamine

Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ning vajakajäämist ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.

6.2.4 Tagasiside andmine õpilasele

Õpilane saab oma õppimise ja väärtushinnangute kujunemise kohta tagasisidet:

- aineõpetajalt
- klassijuhatajalt
- kaasõpilastelt
- kooli juhtkonnalt
- kogu kooliperelt.

Õpilane saab tagasisidet suuliselt (arenguvestlused) ja kirjalikult (e-koolis); õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sh käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute) kohta; õpilane kaasatakse hindamisse, et arendada tema oskust eesmärgi seada ning õppimist ja käitumist eesmärkide alusel hinnata ning tõsta õpimotivatsiooni.

6.3 Arenguvestlused õpilasega

Arenguvestlusel analüüsitakse:

- õpilase arengut ja toimetulekut tulenevalt õpilase individuaalsest eripärasest;
- vanema või kooli poolt oluliseks peetavast (nt käitumine, emotsionaalne seisund, hoiakud, väärtushinnangud, motivatsioon, huvid, teadmised, oskused);
- õpilase karjäärivõimalusi elus ja toimetulekut.

Arenguvestlusel seatakse uued eesmärgid õppimisele ja enesearendusele. Arenguvestluse oluline osa on õpilase enesehindamine.

Enesehindamine toimub 10., 11. ja 12. klassis üks kord gümnaasiumi jooksul.

6.4 Õpimapp

Kujundava hindamise ühe vahendina võib kasutada õpimappi. Õpimapp sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe võib koostada aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta.

Õpimapid võivad olla

- põhiainetes (eesti keel, võõrkeel, sotsiaalsained, loodusained, matemaatika).

Aineõpetajal ja klassijuhatajal on õigus nõuda õpilaselt õpimappi kontrollimiseks ja tagasiside andmiseks.

6.5 Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus

Ainealaseid teadmisi ja oskusi hinnatakse:

- a) õppe käigus (tunnikontrollid, rühmatööd, ettekanded, esitlused, suulised vastused jm);
- b) õppeteema (kursuse) lõppedes (kursusetööd, testid, projektid, ettekanded, esitlused jm).

Õppe käigus pandud hinned annavad kohest tagasisidet õpetajale – kas õpilased on õppematerjali omandanud.

- **Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, võib vastavalt kirjalikku tööd, suulist vastust (esitlust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindegaga „nõrk“ („1“), kui see on ette nähtud kooli õppekavas.**
- **Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitlust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindegaga „puudulik“ („2“) või „nõrk“ („1“) või on hinne jäänud panemata, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks.**

6.6 Järelevastamiste ja järeltööde sooritamise kord

Aineõpetajatel on avalikustatud järelevastamise ja järeltööde ajad kooli veebilehel, koolistendidel ja klassides.

Õpilane läheb järele vastama ja kirjalikku järeltööd tegema siis, kui ta on vastava teema (kursuse materjali) selgeks õppinud.

Õpilasel on kohustus ja õigus järele vastata kontrolltöid, kursusetöid, kirjandusteost, uurimuslikku ja praktilist tööd ning esitada teistkordselt kirjandeid, referaate, esitlusi jms. Tunnikontrolle (1 -3 tunni materjale), suulisi vastuseid, sõnade kontrolle, rühmatöid järele vastata ei saa.

Kui õpilane ei ole 10 päeva jooksul järele vastama tulnud, siis pannakse X (risti) asemele hinne“1“.

Õppeaasta lõpus otsustab aineõpetaja, kas vastava õpilase aastahinne tuleks antud aines positiivne või mitterahuldav. Kui mõnes aines on ainult üks kursus aastas (näiteks muusikaõpetuses), siis peab see olema klassi lõpetamiseks positiivse hindegaga hinnatud. Kui tekib olukord, kus näiteks nelja kursuse korral on kaks mitterahuldavalt hinnatud kursust, võib õpetaja võtta aastahinde panemisel arvesse õpilase aktiivsust, kohusetunnet ja puudumiste arvu.

Kui kursusehinne puudub (haiguse või muu mõjuva põhjuse tõttu), siis tuleb kogu kursuse õppematerjal järele vastata.

Kui õpilasel on kuni kaks kursusehinnet õppeaasta lõpus „1“ või „2“, siis jääb ta täiendavale õppetööle, mis toimub juunikuus (10 päeva).

Täiendav õppetöö tähendab seda, et õpilane käib õpetajaga kokkuleppel järele vastamas. Aineõpetajatel on avalikustatud järelvastamise ja järeltööde ajad kooli veebilehel, koolistendidel ja klassides. Õpilane läheb järelevastama ja kirjalikku järeltööd tegema siis, kui ta on vastava teema (kursuse materjali) selgeks õppinud. Õpilasel on kohustus ja õigus järele vastata kontrolltöid, kursusetöid, kirjandusteoseid, uurimuslikku ja praktilist tööd ning esitada teistkordselt kirjandeid, referaate, esitlusi jms. Tunnikontrolle (1-3tunni materjale), suulisi vastuseid, sõnade kontrolle, rühmatöid järele vastata ei saa. Kui õpilane ei ole 10 tööpäeva jooksul järele vastama tulnud, siis pannakse X asemel hinne „1“. Kui õpilasel on enam kui kaks aastahinnet õppeaasta lõpus „1“ või „2“, siis ta ei lõpeta klassi ja kustutatakse õpilaste nimekirjast.

Õppenõukogu otsusel võib õpilase üle viia järgmisesse klassi ühe puuduliku kursusehindega, kui täiendav õppetöö ei andnud tulemusi. Järgmises klassis tuleb võlg likvideerida jooksva aasta 30. oktoobriks. Kui õpilane ei suuda võlgnevusi likvideerida, siis kustutatakse ta kooli nimekirjast.

7 Kokkuvõtvad hinded ja gümnaasiumi lõpetamise korraldus

Õpilase õpitulemusi õppeainetes hinnatakse kokkuvõtvalt kursusehinnetega ja kooliastmehinnetega viiepallisüsteemis. Soovi korral võib valikkursuste hindamisel kasutada hinnanguid „arvestatud“ ja „mittearvestatud“, neid hinnanguid ei teisendata viiepalli- süsteemi.

Kokkuvõtva hindamisena arvestatakse ka teadmiste ja oskuste tõendamist varasemate õpi- ja töökogemuste kaudu.

Gümnaasiumi lõputunnistuse annab gümnaasium õpilasele:

- kelle kohustuslike õppeainete kooliastmehinded on vähemalt rahuldavad;
- kelle valikkursuste hinded või hinnangud vastavad gümnaasiumi kehtestatud nõuetele (mis on samuti vähemalt rahuldavad);
- kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega õppeaine kohustuslikule mahule vastavad EESTI KEELE, MATEMAATIKA (kitsa või laia) ja VÕÕRKEELE (A-keele) RIIGIEKSAMID.
- on sooritanud kooli KÜPSUSEKSAMI ,mille põhiosa moodustab õppesuunast tulenev ainevaldkond või ainevaldkonnad:

- humanitaar- ja sotsiaalsuund;
- loodus-ja reaalsuund

- on sooritanud 11.klassi lõpuks lõpueksamiga võrdväärse UURIMISTÖÖ või PRAKTILISE TÖÖ.

Gümnaasiumi lõpetamiseks loetakse ekstern, kes:

- on sooritanud 3 riigieksamit ning aineeksamid neis kursustes, milles tal puuduvad kursuste hinded või milles ta ei ole tõendanud teadmisi ja oskusi varasema õpi- ja töökogemuse kaudu. Eksterni ei hinnata kehalises kasvatuses.

Lõpueksamite korraldamise (sealhulgas eritingimustel sooritamise) tingimused ja korra kehtestab haridus- ja teadusminister määrusega.

Hariduslike erivajadustega õpilastele (HEV), kellel on individuaalse õppekava (RÕK, §13 lõige 5) alusel kohandatud nõuded võrreldes riikliku õppekavaga, on lõpetamise aluseks individuaalses õppekavas nõutavate tulemuste saavutus. Lõputunnistusel kajastub niisugusel juhul info kohandatud nõuete kohta õppeaineti.

7.1 Riigieksamite perioodi teatab koolidele haridus- ja teadusminister määrusega.

- Küpsuseksami materjalide koostamise ja eksami läbiviimise eest vastutab kool (õppejuhi isikus).

- Uurimis- või praktilise töö koostamise ja kaitsmise eest vastutavad uurimistöö aluste õpetaja, juhendajad õpetajad ja õppejuht.
- Kooli küpsuseksami eristus kiri

7.2 Eksami eesmärk

- a. Eksam hindab gümnaasiumi riiklikus ja kooli õppekavas määratletud õpitulemuste saavutatust humanitaar-, reaal-, loodus- ja sotsiaalsuunas ning õppesuundadega seotud üld- ja valdkonnapädevusi.
- b. Eksam annab tagasisidet asjakohaste teadmiste ja oskuste ning hoiakute kujunemise kohta. Eksami head tulemused tagavad suutlikkuse edasi õppida kõrgkoolides.
- c. Eksam suunab õppeprotsessi, motiveerib õppima ka neid õppeaineid, milles ei toimu riigieksamit.
- d. Eksam aitab kujundada väärtushoiakuid ja -hinnanguid, mis on õnneliku elu ja ühiskonnas eduka toimimise aluseks.

7.3 Eksami sihtrühm

- a. Eksami sihtrühmaks on gümnaasiumi 3. aasta õpilased (12. kl õpilased), kes on läbinud gümnaasiumi riikliku õppekava ja vastava õppesuuna kooliõppekavast.

7.4 Nõutavad teadmised gümnaasiumis

- a. Küpsuseksami ühe osa moodustavad valitud õppesuunast tulenevad õppeained, teise osa moodustavad sotsiaalsuund ja kolmanda osa loodusained või nende õppeainete ülesed ainevaldkonnad. Valikküsimusi võetakse ka riikliku õppekava ainevaldkondadest.
- b. Humanitaar- ja sotsiaalsuund
  - ajalugu
  - kultuurilugu
  - saksa keel (C)
- c. Reaalsuund ja multimeedium
  - ECDL sertifikaadi oskusteadmised
  - programmeerimine
  - digipiltide ja fotode töötlemine
- d. Loodussuund ja keskkonnaharidus
  - bioloogia
  - geograafia
  - keemia
  - füüsika

7.5 Õppesuunast tulenevad eksamiteemad

Õppesuuna eksamimaterjalid koostatakse järgmiste kursuste baasil:

- humanitaar- ja sotsiaalsuund:
  - 1) kultuurilugu
    - antiikkultuur
    - keskaja kultuur
    - uusaja kultuur
  - 2) saksa keel (vestlusteemad ja grammatika)
- mina ja teised
- kodu ja kodukoht
- vabaaeg
- riigid ja nende kultuur
- igapäevane elu
  - reaalsuund ja multimeedium (eksamiosa arvutiklassis):
    - 1) arvutiõpetus
- foto töötlemine
- digipildi loomine
- programmeerimine, rakenduste loomine ASP Net baasil
  - loodus- ja keskkonnahariduse suund:
    - 1) bioloogia
- rakenduskeemia
- inimese anatoomia ja füsioloogia
- valikküsimusi bioloogia üldkursustest
  - 2) keemia
- elementide keemia
- keemiliste protsesside seaduspärasused
- loodust, tehnoloogia ja ühiskond
- valikküsimusi keemia üldkursustest
  - 3) füüsika
- teistsugune füüsika
- füüsika ja tehnika
- valikküsimusi füüsika üldkursustest
  - 4) geograafia
- geomorfoloogia
- geoinformaatika
- globaliseeruv maailm

7.6 Eksamimaterjalide (ülesannete) koostamine

- a. Eksamiülesanded koostab vastava aine õpetaja koostöös teiste eksamiainete õpetajatega.
- b. Küpsuseksami ülesanded tuleb aineõpetajatel koostada 1. märtsiks. Eksamitöö vormistuse (tiitelleht, töö seletuskiri, hindamine, ülesanded jm) teeb ainekomisjoni esimees või vastava aine õpetaja 1. aprilliks ja esitab eksamitöö kinnitamiseks kooli direktorile. Koolisekretär paljundab eksamitööd ja hoiab neid kuni eksami toimumiseni lukustatud kapis (seifis).

7.7 Eksami korraldus

- a. Eksami läbiviimiseks ja hindamiseks moodustab direktor eksamikomisjoni. Eksamikomisjonis on iga ainevaldkonna esindaja.
- b. Eksami toimumise kuupäeva kinnitab kooli direktor vastava käskkirjaga. Eksami sooritajal peab lõpueksamile eelnema minimaalselt kolm vaba päeva.

7.8 Eksami läbiviimine

- a. Eksami vorm:
  - suuline või kirjalik
  - osaliselt suuline või kirjalik
  - eksamiosa sooritamine arvutis
- b. Eksami ajaline kestvus: 240 minutit
- c. Eksamitööde osade arv: 3
  - Osa pikkus: põhiosa – 120 minutit, teised osad a´ 60 minutit
  - Põhiosa järel on 20 minutine vaheaeg. Eksami algus kell 10.00, lõpp kell 14.00.
- d. Eksaminand tuleb kohale vähemalt 15 minutit enne eksami algust. Eksaminand lubatakse eksamile, kui ta ei ole hilineanud rohkem kui 15 minutit ja tal on hilinemiseks eksamikomisjoni poolt mõjuvaks loetud põhjus.
- e. Kui õpilane ei sooritanud küpsuseksamit etteantud ajal või sai mitterahuldava koondhinde, on tal võimalus sooritada korduseksam direktori käskkirjaga määratud ajal.
- f. Eksaminand kirjutab eksamitöö loetava käekirjaga, kasutab pasta- või tindipliatsit, teeb parandused selgelt, tõmmates maha terve sõna, sümboli või arvu.
- g. Eksamiruumist võib väljuda ainult vaheajal (välja arvatud vältimatu vajadus). Vältimatu eksamiruumist väljumise puhul annab oma töö eksamikomisjonile. Eksamiruumist väljas võib viibida kuni 5 minutit.
- h. Eksamitööd on koostatud ühes variandis. Eksaminandid istuvad töö ajal ühekaupa.

7.9 Eksamitöö hindamine ja tulemuste apelleerimine

- a. Eksamitöö ühe õppesuuna tööd hindab vähemalt 2 õpetajat. Lahkarvamuste puhul kaasab eksamikomisjoni esimees veel ühe erapooletu hindaja, kes fikseerib lõpliku hinde. Õpilane saab hinnet vaidlustada ühe päeva jooksul pärast tööga tutvumist. Apellatsioon tuleb direktori poolt koostatud komisjonis läbi vaadata vähemalt 5 päeva jooksul ja tulemusest teavitada õpilast või tema esindajat (lapsevanemat, hooldajat).
- b. Eksamitöös võib olla:
  - analüüsi, võrdlemise ja arutelu teemad;
  - faktiteadmised;
  - testid valikvastustega;
  - jooniste, diagrammide lugemisoskust kontrollivad ülesanded;
  - lünktekstid;
  - küsimused;
  - teadmiste kasutamine uues olukorras;
  - järeldamine;
  - selgitamine;
  - vigade parandamine, põhjendamine jm.

- c. Iga ülesande juurde on märgitud saavutatav punktide arv. Iga eksamiosa lõppu on märgitud punktide koguarv.
- d. Eksamitöö hindamine
Küpsuseksami hindamine toimub viiepallisüsteemis (hinded 5, 4, 3, 2, 1). Iga osa hindamine toimub eraldi ja lähtub alljärgnevast:
Hinne „5“ – 90-100% (punkti)
„4“ – 75-89% (punkti)
„3“ – 50-74% (punkti)
„2“ – 25-48% (punkti)
„1“ – alla 25% (punkti)
Näiteks ühe osa maksimumpunktide arv on 25, siis see on 100%. Eksami protokollis märgitakse ära kõikide osade hinded ja eksami koondhinne (kokkuvõttev hinne).
Kui tulemus on kahe hinne vahel, pannakse õpilasele kõrgem hinne.
- e. Korduseksami või kordusosa sooritamine
Korduseksami sooritab õpilaneksamiperioodi lõpus, hiljemalt 30. juuniks.
Korduseksami peab õpilane sooritama siis, kui töö koondhinne on „2“ või „1“.
Kordusosa eksami peab õpilane sooritama siis, kui kolmest osast 1 osa on puudulikult sooritatud.
Järeleksami (korduseksami) plaani koostab õppealajuhataja ja teatab õpilasele.
- f. Küpsuseksamist vabastamine
Küpsuseksamist või –osast vabastatud õpilased, kes 10. – 12. klassis on osalenud vähemalt kahel korral olümpiaadidel ja saavutanud maakonnas I-III kohti ja vabariigis 1.-10. kohti
Küpsuseksami või küpsuseksamiosa hinnatakse „5“-ga ja protokollis tehakse vastav märge.

PROTOKOLL

.....gümnaasiumi koolieksami
(õppeaine, kirjalik/ suuline)

kohta Vinni-Pajusti Gümnaasiumi 12. klassis.

Koolieksamikomisjoni esimees .....
(ees- ja perekonnanimi)

Koolieksamikomisjoni liikmed .....
(ees- ja perekonnanimi)

.....
Gümnaasiumi koolieksam algas kell ....., lõppes kell .....

Gümnaasiumi koolieksamile tuli ..... õpilast. Eksamile lubatud õpilastest jäi tulemata: .....

.....
(ees- ja perekonnanimi)

Gümnaasiumi koolieksami tulemused:

Jrk. nr.	Õpilase ees- ja perekonnanimi	Teema nr/ Punktide arv	Koolieksami hinne	Märkused
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				

Eksamikomisjoni liikmete eriarvamused .....

.....
Koolieksami kuupäev “.....”.....2019.a.

Koolieksamikomisjoni esimees:

Koolieksamikomisjoni liikmed:

8 Õpilase teavitamise ja nõustamise kord

Õpilasi ja lapsevanemaid teavitatakse ja jagatakse selgitusi kooli töökorralduse kohta:

- kooli veebilehel;
- e-kooli kaudu (juhtkonna ja klassijuhataja info);
- lastevanemate koosolekul;
- üldkogunemistel ja infotundides;
- arengu- ja muudel vestlustel;
- klassijuhataja tundides jm.

Õpilasi ja lapsevanemaid teavitatakse hinnetest ja käitumisest ning enesehindamise seisust:

- e-kooli kaudu;
- e-maili või telefoni teel;
- lapsevanema või hooldaja soovil klassijuhataja poolt erandkorras koju saadetud hinnetelega;
- arenguvestlustel;
- tagasisidega enesehinnangust (mida arvab õpilane endast ise ja mida peavad oluliseks ära märkida klassikaaslased ja klassijuhataja).

8.1 Gümnaasiumis nõustab vajadusel õpilast ja lapsevanemat:

- klassijuhataja (väärtushinnangud ja õpitöö);
- aineõpetaja (õpitöö);
- sotsiaalpedagoog (pere ja sotsiaalsed probleemid);
- logopeed (kõne areng ja keeleprobleemid);
- juhtkond (õpikeskkonna ja turvalisuse probleemid);
- direksioon (vestlus, soovitus psühholoogi või psühhiaatri nõustamisele);
- valla sotsiaaltöötaja (olme-, pere- ja majanduslikud probleemid).

8.2 Jälgimine ja abi osutamine õppetöös

- Aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajadusel kohaldavad õpet vastavalt õpilase soovidele;
- Õpilase võimete (annete) kõrgemale tasemele arendamiseks tuleb:
  - selgitada välja individuaalsed õpivajadused (andekatele, tarkadele ja vähemvõimekatele õpilastele);
  - valida sobivad õppemeetodid;
  - teha koostööd koduga (lapsevanem on teadlik õpilase kohustustest seose olümpiaadi de ja võistlustega);
  - suunata andekaid õpilasi teaduskooli, osalema maakonna - ja vabariiklikel võistlustel, konkurssidel jm.
- Tugisüsteem
  - korraldada õpet õppetöös mahajääjatele (õpetajate konsultatsioonid);
  - konsultatsioonid ja järelevastamised vähemalt kahel päeval nädalas;
  - vajadusel logopeedilise abi tagamine;
  - ajutise kooli IÕK rakendamine vajaduse korral;
  - lisatundide võimaldamine vajaduse korral.

Gümnaasiumis teavitatakse õpilasi aine- ja klassijuhatajatundides edasiõppimisvõimalustest, tagatakse info kättesaadavus. Peamised õpeteedad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus, planeeritavad üritused, kooli projektid, kursuse- ja aastaarvestused tehakse õpilastele teatavaks iga kursuse või jooksva kuu algul.

8.3 Andeka (targa) lapse juhendamine koolis

Alusdokument „Andeka ja targa lapse toetamine koolis 21.06.2010

Andekus

Õpilane on andekas, kui ta oma kõrgete vaimsete võimete tõttu omab eeldusi saavutada väljapaistvaid tulemusi või on näidanud kas eraldi või kombineeritult eelkõige järgmisi võimeid:

- üldine intellektuaalne võimekus;
- akadeemiline võimekus;
- loominguline mõtlemine;
- liidrivõimed;
- võimed kujutavas ja esitluskunstis;
- psühhomotoorne võimekus.

Andeka ja targa õpilase arendamise tegevus toimub alljärgnevalt:

- andekate (tarkade) laste väljaselgitamine ja nimekirjade koostamine ning arutelud teiste ainevaldkondade õpetajatega – ainekomisjonid;
- õpetajad vestlevad õpilastega ja määravad juhendajad – aineõpetajad;
- õpilastega arutatakse läbi individuaalne töökava – aineõpetajad;
- määratakse kindlaks aeg täiendava töö tegemiseks ja teavitatakse ka lapsevanemat – aineõpetajad;
- andekas (tark) õpilane suunatakse osalema olümpiaadidel ja mitmesugustel ainealastel võistlustel – aineõpetajad;
- arvestuse pidamine koolis andekate ja tarkade laste saavutuste ja arengu üle – õppealajuhataja.

8.4 Tugisüsteem

Kui õpilase hariduslik erivajadus ei võimalda riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemuste saavutamist, tuleb õpilasele koostada individuaalne õppekava, kus sätestatakse kohaldatud nõuded võrreldes riikliku õppekavaga. Sellise individuaalse õppekava rakendamine on lubatud üksnes eriarsti, logopeedi, eripedagoogi või psühholoogi soovitusel ja õppenõukogu otsusega.

Koolis saab õpilane igapäevast abi alljärgnevalt:

- õpitöös mahajääjate väljaselgitamine – aineõpetajad;
- konsultatsiooni- ja järelevastamiste aegade teatamine õpilasele;
- konsultatsiooniaegade avalikustamine koolis – õppealajuhataja
- vajadusel logopeedilise abi osutamine – logopeed;
- lapsevanemate ja õpilase nõustamine – sotsiaalpedagoog;
- individuaalsed vestlused õpilastega – sotsiaalpedagoog;
- nõustamine (võrgustik :juhtkond, klassijuhataja, sotsiaalpedagoog, logopeed, õpilane, lapsevanem);
- täiendav õppetöö õppeaasta lõpus juunikuus 10 päeva – aineõpetajad;

- suvetöö kuni 30. augustini (õpetaja koostab suvetööplaani ja õpilane tuleb vastama 21.-30. augustini);
- individuaalne õppekava (logopeedi, eripedagoogi, eriarsti, psühholoogi või psühhiaatri soovitusel ja õppenõukogu otsusega).

Teenust osutab maakonna õppenõustamiskeskus.

9 Karjääriteenuste korraldus

Karjääriteenuse eesmärgiks on anda õpilasele teadmisi ja oskusi aineteüleselt ja konkreetselt mõne ainevaldkonna kaudu.

Aineteüleselt on vaja selgitada ja õpetada:

- eneseanalüüsioskust (psühholoogia, klassijuhatajatund);
- info kriitilist analüüsi (eesti keel, ühiskonnaõpetus);
- tööd karjääriinfo allikatega (klassijuhatajatund);
- essee kirjutamisioskust, CV koostamist, motivatsioonikirja, kandideerimise avalduse kirjutamist (eesti keel, võõrkeel);
- uurimistööalaseid teadmisi (uurimistöö alused);
- intervjuu tegemise oskust (eesti keel);
- iseseisvat töö oskust (kõik õppeained);
- avalikku esinemist (kõik õppeained, klassiväline tegevus);
- õpimapi koostamist (kõik õppeained, klassijuhatajatund).

Läbi viia:

- kutsesobivusteste (klassijuhatajatund, koostöö kutsenõustamiskeskusega);
- diskussioone, väitlusi – kõik õppeained;
- suhtlemist võõrkeeles (inglise ja saksa keel);

Aidata luua adekvaatne maailmapilt (ajalugu, geograafia, keeled, kirjandus, kunst, ühiskonnaõpetus).

9.1 Lõiming

Psühholoogiakursuse kaudu saab õpilane järgmist teavet:

- kuidas teha eneseanalüüsi;
- kuidas õppida, ennast motiveerida, erinevaid õpistrateegiaid kasutada;
- kuidas analüüsida ennast kui tulevast töötajat;
- kuidas näha endas erinevaid elurolle seoses karjäärivalikuga.

Õpetaja annab ülevaate :

- närvisüsteemi tüüpidest, temperamendist ja iseloomust;
- väärtustest, vajadustest, motivatsioonist, hoiakutest ja emotsioonidest;
- võimetest, intelligentsusest, huvidest, oskustest;
- minapildist ja enesehinnangust;
- identiteedist ja refleksioonist.

9.2 Karjääriteave klassijuhatajatundides

Klassijuhataja organiseerib nõustajatele eraldi tunnid.

9.3 Karjääriteabe lõiming klassivälise tööga – vastutab huvijuht

1. Kohtumised erinevate elukutsete esindajatega
2. Kohtumised vilistlastega
3. Projektid ainenädalatel
4. Esinemiskultuuri parendamine ürituste ja projektide läbiviimise käigus
5. Ettevõtluse arendamine laatadel ja erinevate müükide abil
6. Loovprojektides osalemine (videoromaanide ja deklamaatorite konkursid, luulevõistlused jm)
7. Õppekäigud ja õppekursioonid
8. Suurürituste organiseerimine
9. Praktiliste tööde sooritamine

10 Õpetaja töökava koostamise põhimõtted

Õpetaja töökava koostamise põhimõtted

- Õpetaja töö alusdokumendiks on töökava, mille abil ta viib ellu riikliku ja kooliõppekava eesmärged.
- Õpetaja on hoiakute kujundamise võtmeisik, kelle ülesandeks on pakkuda isiklikku eeskuj, toetada loomupärast soovi enda identiteedis selgusele jõuda, pakkuda sobiva õpikeskkonna kaudu tuge erinevates kogukondades ning ühiskonnas aktsepteeritavate käitumisharjumuste väljaarendamiseks.
- Õpetaja arvestab tööd planeerides ka õpilase taju- ja mõtlemisprotsesside eripära, võimeid, keelelist, kultuurilist ja perekondlikku tausta, vanust, sugu, tervises seisundit, huvi ja kogemusi.
- Õpetaja kasutab teadmiste, oskuste andmisel nüüdisaegset ja mitmekesist õppemetoodikat, -viise ja -vahendeid, aktiivõppemeetodeid, õues- ja muuseumiõpet, õppekäike jms.
- Õpetaja kasutab diferentseeritud õpiülesandeid, arvestades sealjuures igaihe individuaalsust.
- Õpetaja toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist ja planeerib lõimingu koostöös teiste õppeainete ja õpetajatega.
- Õpetaja teeb koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärged ning määratledes erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku.
- Õpetaja loob võimalused õppimiseks ja toimetulekuks erinevates sotsiaalsetes suhetes (õpilane-õpetaja, õpilane-õpilane).

10.1 Õpetaja töökava (ainekaart)

Töökavas on õpetajal täpselt ära jaotatud õpetatav materjal klassi ja tunni kohta. Töökava annab ette kindla rütmi õpetamisel, teadmiste kontrollimisel ja omandatu kordamisel.

Töökavas tuuakse välja järgmised jaotused:

- 1) teemade järjekord (alateema e tunni teema);
- 2) tundide järjekord;
- 3) õppesisu seletus ja õpitulemused;
- 4) füüsiline keskkond:
  - tunni toimumise koht (klassiruum, kooliõu, rmtk, õppekäik jne);
  - kasutatavad õppeabivahendid (kaardid, esitlusmaterjal, jaotusmaterjal, teabekirjandus, töölehed jm).
- 5) hindamine (mida hindab, millise hinnangu annab).

Töökavasse märgitakse:

- kontrolltööd ja tunnikontrollid;
- referaatide,
- esseede ja kirjandite,
- rühmatööde,
- ettekannete,
- esitluste,
- õpimappide,
- omaloomingu esitamise,
- vihikute kontrolli jms

- ajad.
- 6) lõiming (lahti kirjutada)
- valdkonna –ja üldpädevustega;
  - läbivate teemadega.

Pädevuste ja läbivate teemade kaudu toimub tunnis kasvatustöö – väärtuste kujundamine.

10.2 Õppetegevuse planeerimine

Õppetegevuse planeerimisel on vajalik:

- tagada õppeprotsessis tegevuste eesmärgipärasus ja läbimõeldus;
- teostada toimuva üle seiret;
- viia efektiivselt läbi refleksiooniprotsessi;
- kavandada detailsemalt üld- ja valdkonnapädevuste ja läbivate teemade lõimimist õppeaine õpitulemustega.

(näidisplank)

Õpetaja töökava

.....
õppeaine   klass   aineõpetaja

TEEMA	tunni nr	Õppesisu	Füüsiline keskkond (tunni toimumise koht, õppevahendid)	Hindamine (mida ja kuidas hinnatakse)	Märkmed
TUNNI-TEEMA		Õpitulemused			

Vastavalt klassi ja laste arengu tasemele on õpetaja kohustatud tegema muudatusi töökavades (nt õpiraskustega klassid – IÕK või võimekad klassid – IÕK jne).

Õpetaja tutvustab aine töökava õppeaasta algul oma õpilastele ja vajadusel lastevanematele. Eriti täpselt peavad õpilased teadma nõutavaid õpitulemusi ja nende hindamist.

11 Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

1. Gümnaasiumi õppekava kinnitab kooli direktor.
2. Muudatused õppekavas esitatakse enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks:
  - kooli hoolekogule;
  - õpilasesindusele;
  - õppenõukogule.
3. Õppekava uuendamise ettepanekuid võib teha:
  - juhtkond;
  - õpetajad (ainekomisjonid);
  - kooliarenduse töörühmad;
  - õpilasesindus.
4. Õppekava vaadatakse üle kord õppeaastas (enne uue õa algust).
5. Muudatuste ettevalmistamise ja sisseviimise eest vastutab õppealajuhataja. Muudatused arutatakse läbi:
  - õppenõukogus (vastutab õppealajuhataja);
  - õpilasesinduses (vastutab huvijuht);
  - hoolekogus (vastutab direktor).
6. Muudatustele juhitakse tähelepanu kooli veebilehel.